

ДЗЕІ АПОСТАЛАЎ

Пралог

1 ¹Першую книгу я напісаў, Тэафіле, пра ўсё, што рабіў Езус і чаму вучыў ад пачатку ²аж да дня, калі, даўшы праз Духа Святога наказы Апосталам, якіх выбраў, быў забраны на неба. ³Перад імі з'явіўся жывым пасля сваёй мукі ў шматлікіх доказах. На працягу сарака дзён аб'яўляўся ім і казаў пра Божае Валадарства. ⁴Калі разам елі, Ён загадаў ім: «Не адыходзьце з Ерузалема, але чакайце абяцанага Айцом, пра што вы чулі ад Мяне: ⁵Ян хрысціў вадою, а вы будзеце ахрышчаныя праз некалькі дзён Духам Святым».

Унебаўшэсце Езуса

⁶Таму сабраныя пыталіся ў Яго: «Пане, ці не ў гэтым часе Ты адбудуеш каралеўства Ізраэля?» ⁷Ён жа адказаў ім: «Не вам ведаць часы ці поры, якія Айцец прызначыў сваёй уладай. ⁸Але прымеце моц Духа Святога, які на вас сыдзе, і будзеце Маімі сведкамі ў Ерузалеме, ва ўсёй Юдэі і ў Самарыі, і ажно да краю зямлі».

⁹Калі сказаў гэта, яны ўбачылі, як Ён узнёсся, і воблака забрала Яго з іхніх вачэй. ¹⁰Калі яны пільна ўзіраліся ў неба, як Ён узыходзіў, два мужы сталі перад імі ў белым адзенні ¹¹і сказалі: «Галілейцы, чаго стаіце і ўглядаецеся ў неба? Гэты Езус, забраны ад вас на неба, прыйдзе гэтак жа, як вы бачылі Яго, калі Ён узыходзіў на неба».

КАСЦЁЛ У ЕРУЗАЛЕМЕ

Група Апосталаў

¹²Тады вярнуліся ў Ерузалем з гары, называнай Аліўнай, што непадалёк ад Ерузалема, на адлегласці шабатовай дарогі. ¹³А калі прыйшлі, падняліся ў святліцу, дзе былі Пётр і Ян, Якуб і Андрэй, Філіп і Тамаш, Барталамей і Мацвей, Якуб Алфееў, Сымон Зелот і Юда Якубаў. ¹⁴Усе яны аднадушна трывалі ў малітве разам з жанчынамі і Марыяй, маці Езуса, і з братамі Ягонымі.

Выбранне Мацея

¹⁵У тыя дні Пётр стаў сярод вучняў, а сабралася разам каля ста дваццаці чалавек, і сказаў: ¹⁶«Браты, належала споўніцца словам Пісання, якія Дух Святы прадказаў вуснамі Давіда пра Юду, стаўшага правадыром для тых, хто схапіў Езуса. ¹⁷Бо ён быў залічаны да нас і атрымаў удзел у тым самым служэнні. ¹⁸За

плату беззаконня ён набыў поле, калі ўпаў ніцма, трэснуў пасярэдзіне, і вывалілася ўсё яго нутро. ¹⁹ Даведаліся пра гэта ўсе жыхары Ерузалема, таму поле гэтае на іх уласнай мове было названа Акелдама, што значыць «поле крыві». ²⁰ Бо ў кнізе Псальмаў напісана:

«Няхай апусцее жыллё ягонае і няхай не будзе жыхароў у ім».

І яшчэ: *«Пасаду ягоную няхай зойме іншы».*

²¹ Таму трэба, каб з тых мужоў, якія былі з намі ўвесь час, калі заставаўся з намі Пан Езус, ²² пачынаючы ад Янавага хросту аж да дня, калі Ён быў забраны ад нас на неба, адзін стаў разам з намі сведкам Яго ўваскрасення».

²³ І паставілі двух: Юзафа, якога звалі Барсабам, а празывалі Юстам, і Мацея.

²⁴ Памаліўшыся, сказалі: «Ты, Пане, ведаеш сэрцы ўсіх, пакажы з гэтых двух аднаго, якога Ты выбраў, ²⁵ каб ён заняў месца ў гэтым служэнні і апостальстве, ад якога адышоў Юда, каб пайсці ў сваё месца». ²⁶ Калі далі ім лёсы, выпаў лёс на Мацея, і ён быў далучаны да адзінаццаці Апосталаў.

Спасланне Духа Святога

2 ¹ Калі настаў дзень Пяцідзясятніцы, усе былі разам у тым самым месцы.

² Раптам узняўся шум з неба, нібы павеў моцнага ветру, і напоўніў увесь дом, дзе яны сядзелі. ³ З'явіліся ім падзеленыя языкі, быццам ад агня, і затрымаліся на кожным з іх. ⁴ Усе напоўніліся Духам Святым і пачалі гаварыць на іншых мовах, як Дух даваў ім прамаўляць.

⁵ Былі ў Ерузалеме жыхары Юдэі, людзі пабожныя з усякага народу пад небам. ⁶ Калі ўзняўся гэты шум, сабралася мноства людзей і захвалявалася, бо кожны з іх чуў, што яны гавораць на ягонай мове. ⁷ Былі ўражаныя і здзіўляліся, кажучы: «Ці ж усе тыя, хто гаворыць, не галілейцы? ⁸ Як жа мы чуем кожны сваю мову, у якой нарадзіліся? ⁹ Парфяне і мідзяне, эламіты і жыхары Месапатаміі, Юдэі і Кападоцыі, Понта і Азіі, ¹⁰ Фрыгіі і Памфіліі, Егіпта і частак Лівіі, сумежных з Кірэнай, ды прыезджыя рымляне, ¹¹ юдэі і празеліты, крыцяне і арабы, — мы чуем, што яны гавораць нашымі мовамі пра вялікія справы Божыя». ¹² Усе былі ўражаныя і ўзбянтэжаныя, кажучы адзін аднаму: «Што гэта значыць?» ¹³ А іншыя з насмешкай казалі: «Яны напіліся маладога віна».

Першая прамова Пятра

¹⁴ Тады ўстаў Пётр разам з Адзінаццаццю, узняў рукі свае і прамовіў да іх моцным голасам: «Мужы юдэйскія і ўсе жыхары Ерузалема, пазнайце і выслухайце мае словы. ¹⁵ Яны не п'яныя, як вы думаеце, бо яшчэ толькі трэцяя гадзіна дня, ¹⁶ але гэта тое, што было сказана прарокам Ёэлем:

¹⁷ “У апошнія дні, — кажа Бог, —
 Я пралью з Духа Майго на кожнае цела,
 і будуць прарочыць сыны вашыя і дочки вашыя,
 а юнакі вашыя будуць бачыць візіі,
 а старцам вашым будуць сніцца сны.

¹⁸ На слуг Маіх і на служанак Маіх
 у тых дні Я пралью Духа Майго,
 і яны будуць прарочыць.

¹⁹ Учыню цуды на небе ўверсе і знакі на зямлі ўнізе:
 кроў, і агонь, і клубы дыму.

²⁰ Сонца абвернеца ў цемру,
 а месяц — у кроў,
 перш чым настане дзень Пана,
 вялікі і слаўны.

²¹ Кожны, хто пакліча імя Пана, будзе збаўлены”.

²² Мужы ізраэльскія, выслухайце гэтыя словы: Езус з Назарэта быў чалавекам, якога Бог паказаў вам у сіле, цудах і знаках, якія Бог учыніў праз Яго сярод вас, як і самі ведаеце. ²³ Яго, выдадзенага паводле вызначанай волі і Божага прадбачання, вы, укрыжаваўшы рукамі бязбожных, забілі. ²⁴ Але Бог уваскрасіў Яго, вызваліўшы ад пакутаў смерці, бо немагчыма было, каб яна трымала Яго. ²⁵ Давід жа гаворыць пра Яго:

“Пана я маю заўсёды перад вачыма,
 бо Ён праваруч мяне, каб я не пахіснуўся.

²⁶ Таму радуецца маё сэрца
 і весяліцца язык мой,
 і цела маё будзе спачываць у надзеі.

²⁷ Бо не пакінеш душы маёй у адхлані
 і не дасі святому Твайму ўбачыць тленне.

²⁸ Ты даў мне пазнаць дарогі жыцця.

Ты напоўніш мяне радасцю перад абліччам Тваім”.

²⁹ Браты, дазвольце мне сказаць вам адкрыта пра патрыярха Давіда, які памёр і пахаваны, а магіла ягоная знаходзіцца сярод нас па сённяшні дзень. ³⁰ Будучы ж прарокам і ведаючы, што Бог прысягнуў яму пасадыць на ягоным троне ягонага патомка, ³¹ ён прадбачыў і казаў пра ўваскрасенне Хрыста, што Ён не застанеца ў адхлані, і цела Ягонае не ўбачыць тленне.

³² Гэтага Езуса ўваскрасіў Бог, чаму ўсе мы сведкі. ³³ Ён, узнесены правіцаю Бога і атрымаўшы ад Айца абяцанне Духа Святога, праліў Яго, як вы бачыце і чуеце. ³⁴ Бо Давід не ўзышоў на неба, але сам ён кажа:

“Пан сказаў майму Пану: Сядай праваруч Мяне,

³⁵ пакуль не пакладу ворагаў тваіх да падножжжа Твайго”.

³⁶ Няхай кожны дом Ізраэля цвёрда ведае, што гэтага Езуса, якога вы ўкрыжавалі, Бог зрабіў і Панам, і Месіяй».

Першыя навяртанні

³⁷ Калі ж пачулі гэта, змягчэла іхняе сэрца, і яны казалі Пятру і астатнім Апосталам: «Што нам рабіць, браты?» Пётр адказаў ім: ³⁸ «Пакайцеся, і няхай кожны з вас ахрысціцца ў імя Езуса Хрыста дзеля адпушчэння вашых грахоў, і вы атрымаеце дар Духа Святога. ³⁹ Бо вам належыць абяцанне і дзецям вашым, і ўсім тым, хто далёка, каго толькі пакліча Пан Бог наш». ⁴⁰ Таксама многімі іншымі словамі ён сведчыў і навучаў, кажучы: «Ратуйцеся ад гэтага падступнага пакалення». ⁴¹ Тыя ж, хто прыняў ягонае слова, былі ахрышчаныя. І далучылася ў гэты дзень да іх каля трох тысяч людзей.

Першая хрысціянская супольнасць

⁴² Яны трывалі ў вучэнні Апосталаў і ў супольнасці, у ламанні хлеба і ў малітвах. ⁴³ Страх быў у кожнай душы; шмат цудаў і знакаў чынілі Апосталы. ⁴⁴ Усе ж вернікі былі разам, і ўсё ў іх было супольнае. ⁴⁵ Яны прадавалі набытак свой і маёмасць і дзялілі паміж усімі, хто меў патрэбу. ⁴⁶ Штодня збіраліся аднадушна ў святыні і, ламаючы дома хлеб, спажывалі ежу ў радасці і прастаце сэрца, ⁴⁷ праслаўляючы Бога і маючы прыхільнасць усяго народу. А Пан штодня далучаў да іх тых, хто меў быць збаўлены.

Аздараўленне кульгавага

3¹ А дзевятай гадзіне Пётр і Ян уваходзілі ў святыню на малітву. ² Быў там чалавек, кульгавы ад нараджэння, якога прыносілі і садзілі штодня каля брамы святыні, што звалася Прыгожай, каб ён прасіў міласціну ў тых, хто ўваходзіў у святыню. ³ Калі ён убачыў Пятра і Яна, якія збіраліся ўвайсці ў святыню, папрасіў у іх міласціну. ⁴ Пётр прыгледзеўся з Янам да яго і сказаў: ⁵ «Паглядзі на нас». Той паглядзеў на іх, спадзеючыся што-небудзь атрымаць. Але Пётр сказаў: ⁶ «Срэбра і золата не маю, але што маю, тое даю табе: у імя Езуса Хрыста з Назарэта, устань і хадзі!» ⁷ І, узяўшы яго за правую руку, падняў яго. Адразу ўмацаваліся яго ногі і ступні. ⁸ Ён ускочыў, стаў на ногі і пачаў хадзіць, увайшоў з імі ў святыню, ходзячы, падскокваючы і славячы Бога. ⁹ Усе людзі бачылі, як ён хадзіў і славіў Бога. ¹⁰ Пазналі яго, што гэта быў той, які сядзеў каля Прыгожай брамы святыні дзеля міласціны, і напоўніліся жахам і

здзіўленнем ад таго, што сталася з ім.

Прамова Пятра да народу

¹¹Ён не адступаўся ад Пятра і Яна, таму ўвесь народ у здзіўленні збегся да іх на ганак, званы Саламонавым. ¹²Убачыўшы гэта, Пётр сказаў народу: «Мужы ізраэльскія, чаго здзіўляецеся? Чаго так глядзіце на нас, быццам мы ўласнай сілаю або пабожнасцю зрабілі так, што ён ходзіць? ¹³*Бог Абрагама, Ісаака і Якуба, Бог айцоў нашых* уславіў Слугу свайго, Езуса, якога выдалі вы і адракліся ад Яго перад Пілатам, калі той вырашыў адпусціць Яго. ¹⁴Вы адракліся ад Святога і Справядлівага, а прасілі памілаваць забойцу. ¹⁵Вы забілі Пачынальніка Жыцця, якога Бог уваскрасіў з мёртвых, чаго мы сведкі. ¹⁶І праз веру ў імя Ягонае таго, каго бачыце і ведаеце, імя гэтае ўмацавала. Вера, што паходзіць ад Яго, дала яму гэтае аздараўленне перад усімі вамі.

¹⁷Цяпер, браты, я ведаю, што вы зрабілі гэта з няведання, як і вашыя кіраўнікі. ¹⁸А Бог здзейсніў тое, што абвяшчаў вуснамі ўсіх прарокаў, што Яго Месія будзе цяпець. ¹⁹Дык пакайцеся і навярніцеся, каб знішчаныя былі грахі вашыя, ²⁰каб прыйшла ад Пана гадзіна палёгкі і каб паслаў Ён вам таго, хто быў прадказаны, — Езуса Хрыста, ²¹якога неба павінна было прыняць да часоў аднаўлення ўсяго, пра што спрадвеку казаў Бог вуснамі сваіх святых прарокаў. ²²Майсей сказаў: *“Пан Бог дасць вам Прарока з братоў вашых, падобнага да мяне; слухайцеся Яго ва ўсім, што Ён вам скажа.* ²³*А кожны, хто не паслухае таго Прарока, будзе знішчаны ў народзе”.* ²⁴І ўсе прарокі, якія прамаўлялі з часоў Самуэля і пасля яго, абвяшчалі гэтыя дні.

²⁵Вы — сыны прарокаў і завету, які Бог заключыў з айцамі вашымі, кажучы Абрагаму: *“Благаслаўленыя будуць у тваім патомстве ўсе народы зямлі”.* ²⁶Для вас найперш Бог уваскрасіў Слугу свайго і паслаў Яго, каб Ён благаславіў вас і адварнуў кожнага ад беззаконняў вашых».

Пётр і Ян перад Сінэдрыйёнам

4 ¹Калі яны прамаўлялі да народу, падышлі да іх святары, дазорац святыні і садукееі, ²абураныя тым, што яны навучаюць народ і абвяшчаюць уваскрашэнне ў Езусе. ³Схапілі іх і кінулі ў вязніцу да раніцы, бо ўжо быў вечар. ⁴А многія з тых, хто чуў прамову, паверылі. Было іх каля пяці тысяч мужчын.

⁵На другі дзень сабраліся іх правадыры, старэйшыны і кніжнікі ў Ерузалеме, ⁶таксама першасвятар Анна і Каяфа, Ян і Аляксандр ды іншыя, што былі з першасвятарскага роду. ⁷Яны паставілі іх пасярэдзіне і пыталіся: «Якою моцаю

або чыім імем вы зрабілі гэта?»⁸ Тады Пётр, напоўнены Духам Святым, сказаў ім: «Правадыры народу і старэйшыны,⁹ калі нас сёння дапытваюць за добры ўчынак, дзякуючы якому гэты хворы чалавек выздаравеў,¹⁰ то няхай будзе вядома вам і ўсяму ізраэльскаму народу, што гэты чалавек стаіць перад вамі здаровы дзякуючы імені Езуса Хрыста, Назараніна, якога вы ўкрыжавалі і якога Бог уваскрасіў з мёртвых.

¹¹ Ён — камень, які вы, будаўнікі, адкінулі,
і які стаўся галавою вугла.

¹² І няма ні ў кім іншым збаўлення, бо няма іншага імя пад небам, дадзенага людзям, у якім мы можам атрымаць збаўленне».

¹³ Бачучы адвагу Пятра і Яна і даведаўшыся, што гэта людзі непісьменныя і простыя, дзівіліся. І пазналі іх, што яны былі з Езусам.¹⁴ Гледзячы на аздароўленага чалавека, які стаяў з імі, нічога не маглі адказаць.¹⁵ Загадаўшы ім выйсці з месца пасяджэнняў, раіліся паміж сабою, кажучы:¹⁶ «Што нам рабіць з гэтымі людзьмі? Бо яны ўчынілі відавочны цуд, вядомы ўсім жыхарам Ерузалема. І мы не можам запырэчыць гэтаму.¹⁷ Але, каб далей не пашыралася гэта ў народзе, забаронім ім пад пагрозаю, каб не прамаўлялі больш ад гэтага імя да ніводнага чалавека».¹⁸ Тады паклікалі іх і забаранілі ім увогуле прамаўляць і навучаць у імя Езуса.¹⁹ Але Пётр і Ян адказалі ім: «Падумайце, ці справядліва перад Богам слухацца вас больш, чым Бога?²⁰ Мы не можам маўчаць пра тое, што бачылі і чулі».²¹ А тыя зноў прыгразілі і адпусцілі іх, бо з ўвагі на людзей не змаглі пакараць іх, таму што ўсе славілі Бога за тое, што сталася.²² А чалавеку таму, з якім стаўся гэты цуд аздаравлення, было больш за сорок гадоў.

Малітва супольнасці

²³ Калі іх адпусцілі, яны прыйшлі да сваіх і паведамлілі, што сказалі ім першасвятары і старэйшыны.²⁴ Тыя, выслухаўшы іх, узнялі разам голас да Бога і сказалі: «Валадару, Ты стварыў неба і зямлю, мора і ўсё, што ў іх.²⁵ Ты праз Духа Святога вуснамі айца нашага Давіда, Твайго слугі, сказаў:

*“Чаму бунтуюцца язычнікі
і народы задумалі марнае?*

²⁶ *Паўсталі каралі зямлі,
і валадары сабраліся разам*

супраць Пана і супраць Памазаніка Яго”.

²⁷ Бо, сапраўды, супраць святога Слугі Твайго Езуса, якога Ты намасціў, сабраліся ў гэтым горадзе Ірад і Понцій Пілат разам з язычнікамі і народам Ізраэля,²⁸ каб учыніць тое, што Твая рука і воля Твая прадвызначыла.²⁹ Цяпер,

Пане, паглядзі на іхнія пагрозы і дай слугам Тваім з усёй адвагаю абвяшчаць Тваё слова. ³⁰Выцягни сваю руку дзеля аздараўлення, няхай стануцца знакі і цуды ў імя святога Слугі Твайго Езуса».

³¹Калі памаліліся, затрэслася месца, на якім яны сабраліся, і ўсе напоўніліся Духам Святым, і адважна абвяшчалі Божае слова.

Супольная маёмасць

³²Усе тыя, хто паверыў, былі адзіныя сэрцам і душою, і ніхто не называў сваім нічога з маёмасці сваёй, але ўсё ў іх было супольнае. ³³Апосталы з вялікай моцаю давалі сведчанне пра ўваскрасенне Пана Езуса, і ўсе яны мелі вялікую ласку. ³⁴Не было сярод іх нікога, хто б цяпеў нястачу, бо ўсе, хто валодаў зямлёю або дамамі, прадавалі іх ³⁵і прыносілі грошы ад продажу, і клалі да ног Апосталаў. А раздавалася кожнаму паводле ягонай патрэбы. ³⁶Юзаф жа, якога Апосталы называлі Барнабам, што азначае «сын суцяшэння», левіт, родам з Кіпра, ³⁷прадаў зямлю, якую меў, прынёс грошы і паклаў да ног Апосталаў.

Грэх Ананіі і Сапфіры

5 ¹Адзін чалавек па імені Ананія са сваёй жонкай Сапфірай прадаў свой набытак ²і ўтаіў з ведама жонкі частку выручаных сродкаў, а частку прынёс і паклаў ля ног Апосталаў. ³Але Пётр сказаў: «Ананія, чаму сатана напоўніў тваё сэрца, каб ты зманіў перад Духам Святым і ўтаіў частку сродкаў за зямлю? ⁴Хіба тое, што ты меў, не было тваім, а прададзенае ці не было ў тваёй уладзе? Чаму ты задумаў гэта ў сваім сэрцы? Ты зманіў не перад людзьмі, а перад Богам!» ⁵Пачуўшы гэтыя словы, Ананія ўпаў і памёр. Усіх, хто чуў гэта, ахапіў вялікі страх. ⁶А юнакі ўсталі, узялі яго, вынеслі і пахавалі.

⁷Гадзіны праз тры прыйшла яго жонка, не ведаючы пра тое, што адбылося. ⁸Пётр спытаўся ў яе: «Скажы мне, ці за столькі вы прадалі зямлю?» Яна адказала: «Так, за столькі». ⁹Тады Пётр сказаў ёй: «Чаму гэта вы дамовіліся выпрабоўваць Духа Пана? Вось, на парозе ногі тых, хто пахаваў твайго мужа, — яны вынесуць і цябе». ¹⁰Яна адразу ўпала ля яго ног і аддала духа. Юнакі ж, калі ўвайшлі, знайшлі яе мёртвай і, вынесшы, пахавалі яе каля мужа. ¹¹Увесь Касцёл і ўсіх, хто чуў гэта, ахапіў вялікі страх.

Знакі і цуды Апосталаў

¹²Рукамі Апосталаў было ўчынена ў народзе шмат знакаў і цудаў. Усе аднадушна сыходзіліся на ганак Саламона. ¹³З астатніх жа ніхто не асмельваўся далучыцца да іх, а народ іх узвялічваў. ¹⁴Праз веру ўсё больш далучалася да

Пана, мноства мужчын і жанчын, ¹⁵ так што выносілі хворых на вуліцы і клалі іх на насілках і ложках, каб хоць цень Пятра, калі ён праходзіў, упала на каго-небудзь з іх. ¹⁶ Сыходзілася таксама ў Ерузалем з навакольных мястэчак мноства людзей, якія прыносілі хворых і апанаваных нячыстымі духамі, і ўсе яны вылечваліся.

Анёл вызваляе Апосталаў з вязніцы

¹⁷ Тады першасвятар і ўсе тыя, хто быў разам з ім, з кола садукееў, поўныя зайздрасці, ¹⁸ схапілі Апосталаў і кінулі іх у гарадскую турму. ¹⁹ Але ноччу анёл Пана адчыніў дзверы вязніцы, вывеў іх і сказаў: ²⁰ «Ідзіце і абвяшчайце народу ў святыні ўсе словы гэтага жыцця». ²¹ Яны ж, паслухаўшыся, увайшлі раніцай у святыню і навучалі.

Апосталы перад Сінэдрыёнам

Першасвятар і тыя, хто быў разам з ім, прыйшлі, склікалі Сінэдрыён і ўсю раду старэйшын сыноў Ізраэля і паслалі ў вязніцу, каб прывялі Апосталаў. ²² Аднак, прыйшоўшы, слугі не знайшлі іх у вязніцы. Вярнуўшыся, яны казалі: ²³ «Турма была замкнёнай і ў поўнай бяспецы, і варта стаяла пры дзвярах. Аднак, адчыніўшы, мы нікога там не знайшлі». ²⁴ Калі дазорац святыні і першасвятары пачулі гэтыя словы, не зразумелі, што сталася. ²⁵ Але нехта прыбыў і сказаў ім: «Вось мужы, якіх вы кінулі ў вязніцу, стаяць у святыні і навучаюць народ».

²⁶ Тады дазорац пайшоў са слугамі і прывёў іх без прымусу, таму што баяліся народу, каб не закідалі іх камянямі. ²⁷ Калі слугі прывялі Апосталаў у Сінэдрыён, першасвятар спытаўся ў іх: ²⁸ «Ці не строга забаранілі мы вам навучаць у імя гэтае? Між тым вы напоўнілі ўвесь Ерузалем вашым вучэннем і хочаце абвінаваціць нас у крыві таго чалавека». ²⁹ Пётр і Апосталы адказалі: «Трэба слухацца Бога больш, чым людзей. ³⁰ Бог айцоў нашых уваскрасіў Езуса, якога вы схапілі і павесілі на дрэве. ³¹ Бог узвысіў Яго сваёй правіцаю як Уладара і Збаўцу, каб даць Ізраэлю пакаянне і адпушчэнне грахоў. ³² Мы сведкі гэтых слоў і Дух Святы, якога Бог даў тым, хто паслухмяны Яму». ³³ Тыя, калі пачулі гэта, разгневаліся і вырашылі іх забіць.

Умяшанне Гамаліэля

³⁴ Адзін з фарысеяў па імені Гамаліэль, настаўнік Закону, паважаны ўсім народам, устаў у Сінэдрыёне і загадаў на хвіліну вывесці гэтых людзей. Пасля сказаў: ³⁵ «Мужы ізраэльскія, добра падумайце, што хочаце зрабіць з гэтымі людзьмі. ³⁶ Бо нядаўна перад гэтым з'явіўся Тэўда, выдаючы сябе за кагосьці

вялікага. Далучылася да яго каля чатырохсот чалавек. Але ён быў забіты, і ўсе, хто слухаў яго, разышліся і зніклі. ³⁷Пасля яго, падчас перапісу, з'явіўся Юда з Галілеі і павёў народ за сабою. Але і ён загінуў, і ўсе, хто слухаўся яго, рассяліся. ³⁸Цяпер кажу вам: адступіцеся ад гэтых людзей і пакіньце іх. Бо калі гэтая задума і гэтая справа ад людзей, то яна знікне, ³⁹а калі ад Бога, то вы не здолееце знішчыць іх. І каб часам вы не змагаліся з Богам!»

Яны паслухаліся яго. ⁴⁰Паклікаўшы Апосталаў, збілі іх і забаранілі ім прамаўляць у імя Езуса, ды адпусцілі. ⁴¹А яны пайшлі з Сінэдрыёна, радуючыся, што былі годныя цярпець знявагу за гэтае імя. ⁴²Не пераставалі кожны дзень навучаць у святыні і па дамах, абвяшчаючы Евангелле пра Езуса Хрыста.

Выбар Сямі

6 ¹У тыя дні, калі колькасць вучняў павялічвалася, эліністы пачалі наракаць на габрэяў, што яны забываюць пра іхніх удоваў у штодзённым служэнні. ²Тады Дванаццаць склікалі ўсіх вучняў і сказалі: «Нягожа, каб мы занядбалі слова Божае і служылі пры сталах. ³Таму, браты, выберыце з вашага ліку сем мужоў добрай славы, поўных Духа і мудрасці, якім даручым гэтую паслугу. ⁴А мы будзем трымаць у малітве і ў служэнні слова». ⁵Спадабалася гэта ўсёй грамадзе, і абралі Стэфана, мужа поўнага веры і Духа Святога, Філіпа і Прохара, Міканора і Тымона, Пармэна і Мікалая, празеліта з Антыёхіі, ⁶якіх паставілі перад Апосталамі. Яны, памаліўшыся, усклалі на іх рукі.

⁷А слова Божае пашыралася, і значна павялічвалася колькасць вучняў у Ерузалеме. І шмат святароў паверыла.

Арышт Стэфана

⁸Стэфан, поўны ласкі і моцы, чыніў вялікія цуды і знакі сярод народу. ⁹Некаторыя з сінагогі, называнай лібертынскай, кірэнэйскай і александрыйскай, і некаторыя з Цыліцыі і Азіі ўсталі і пачалі спрачацца са Стэфанам. ¹⁰Але не маглі супрацьстаяць мудрасці і Духу, з якімі ён прамаўляў. ¹¹Тады яны падгаварылі людзей, каб казалі: «Мы чулі, як ён блюзнерыць супраць Майсея і Бога». ¹²Так падбухторылі народ, старэйшын і кніжнікаў і, напаўшы, схапілі яго і павялі ў Сінэдрыён. ¹³Паставілі ілжывых сведкаў, якія казалі: «Гэты чалавек не перастае блюзнерыць супраць святога месца і Закона. ¹⁴Мы чулі, як ён казаў, што гэты Езус Назаранін зруйнуе гэтае месца і зменіць звычаі, якія перадаў нам Майсей».

¹⁵І ўсе, хто сядзеў у Сінэдрыёне, уважліва глядзелі на яго і бачылі аблічча ягонае, падобнае да аблічча анёла.

Прамова Стэфана

7 ¹Тады першасвятар спытаўся: «Ці гэта так?» ²І Стэфан адказаў: «Браты і айцы, паслухайце. Бог славы аб’явіўся айцу нашаму Абрагаму, калі ён быў у Месапатаміі, перш чым пасяліўся ў Харане. ³І сказаў яму: “Выйдзі з зямлі сваёй, ад сваякоў сваіх і пайдзі ў зямлю, якую Я пакажу табе”. ⁴Тады ён выйшаў з халдэйскай зямлі і пасяліўся ў Харане. Адтуль, пасля смерці ягонага бацькі, Бог перасяліў яго на тую зямлю, дзе вы цяпер жывяце. ⁵Ён не даў яму там спадчыны нават на крок, але абяцаў даць яе ва ўладанне яму і ягоным нашчадкам, хоць у яго яшчэ не было дзіцяці. ⁶Бог сказаў яму, што нашчадкі яго будуць прышлымі на чужой зямлі, што будуць нявольнікамі і прыгнятаць іх будуць чатырыста гадоў. ⁷Але Бог сказаў: “Я буду судзіць народ, якому яны будуць служыць, а потым яны выйдуць і будуць служыць мне на гэтым месцы”. ⁸І заключыў з ім завет абразання. Так ён стаў бацькам Ісаака і абрэзаў яго на восьмы дзень. Ад Ісаака ж нарадзіўся Якуб, і ад Якуба – дванаццаць патрыярхаў. ⁹А патрыярхі праз зайздрасць прадалі Юзафа ў Егіпет, але Бог быў з ім ¹⁰і вызваліў яго ад усякага ўціску, адарыў яго ласкай і мудрасцю ў вачах фараона, караля егіпецкага, і паставіў яго кіраўніком над Егіптам і над усім яго домам. ¹¹Тады прыйшоў голод на ўвесь Егіпет і Канаан і вялікая бяда, і не знаходзілі айцы нашы ежы. ¹²Калі ж Якуб пачуў, што ў Егіпце ёсць збожжа, паслаў туды айцоў нашых першы раз. ¹³А на другі раз Юзаф адкрыўся сваім братам, і фараон даведаўся пра ягоны род. ¹⁴Пасля Юзаф паслаў паклікаць свайго бацьку Якуба і ўсю сваю сям’ю, што налічвала семдзсят пяць асобаў. ¹⁵Якуб прыйшоў у Егіпет і памёр сам і айцы нашы. ¹⁶Перанеслі іх у Сіхем і паклалі ў грабніцу, якую Абрагам купіў за цану срэбра ў сыноў Эмора ў Сіхеме.

¹⁷Паводле таго, як набліжаўся час абяцання, якое Бог даў Абрагаму, разрастаўся і памнажаўся народ у Егіпце, ¹⁸пакуль не паўстаў новы кароль Егіпта, які не ведаў Юзафа. ¹⁹Ён, хітруючы супраць нашага народу, крыўдзіў айцоў нашых, прымушаючы іх кідаць сваіх немаўлят, каб яны не выжывалі. ²⁰У гэты час нарадзіўся Майсей, і ён быў любы Богу. Тры месяцы яго кармілі ў доме бацькі. ²¹А калі яго кінулі, дачка фараона ўзяла яго і выхавала яго сабе, як сына. ²²Майсея навучылі ўсёй егіпецкай мудрасці, і быў ён магутны ў словах і ўчынках. ²³Калі споўнілася яму сорок гадоў, ён вырашыў наведаць сваіх братоў, сыноў Ізраэля. ²⁴Убачыўшы, як адзін з іх зазнае крыўду, заступіўся і адпомсціў

за пакрыўджанага, забіўшы егіпцяніна. ²⁵Ён думаў, што яго браты зразумеюць, што Бог дае ім вызваленне ягонай рукою, але яны не зразумелі. ²⁶На наступны дзень, калі яны біліся між сабою, ён з’явіўся перад імі ды схіляў іх да міру, кажучы: “Мужы, вы ж браты, навошта крыўдзіце адзін аднаго?” ²⁷Але той, што крыўдзіў бліжняга, адштурхнуў яго са словамі: “*Хто паставіў цябе правадыром і суддзёю над намі?*” ²⁸Ці ты хочаш забіць мяне, як учора забіў егіпцяніна?” ²⁹Ад гэтых слоў Майсей уцёк і стаў чужынцам у зямлі Мадыям, дзе ад яго нарадзіліся два сыны.

³⁰Калі прайшло сорок гадоў, у пустыні ля гары Сінай яму з’явіўся анёл Пана ў палаючым кусце. ³¹Убачыўшы гэта, Майсей здзівіўся, а калі падышоў прыгледзецца, прагучаў голас Пана: ³²“*Я — Бог айцоў тваіх, Бог Абрагама, Ісаака і Якуба*”. Майсей затрымцеў і не адважваўся паглядзець. ³³І Пан сказаў яму: “*Здымі сандалі з ног тваіх, бо месца, на якім стаіш, — гэта святая зямля.*” ³⁴Я ўбачыў прыгнёт майго народу ў Егіпце і пачуў іх стогн, таму зышоў, каб вызваліць іх. А цяпер падыдзі, Я пашлю цябе ў Егіпет”.

³⁵Таго Майсея, якога яны адкінулі, сказаўшы: “*Хто паставіў цябе правадыром і суддзёю?*” — Бог паслаў як правадыра і вызваліцеля праз руку анёла, які з’явіўся яму ў кусце. ³⁶Гэта ён вывеў іх, робячы цуды і знакі ў егіпецкай зямлі, на Чырвоным моры і на пустыні сорок гадоў. ³⁷Гэта той Майсей, які сказаў сынам Ізраэля: “*Бог паішле вам прарока, падобнага да мяне, з ліку вашых братоў*”. ³⁸Гэта той, хто быў на сходзе ў пустыні разам з анёлам, які гаварыў з ім на гары Сінай, быў з айцамі нашымі і прыняў жывыя словы, каб перадаць іх нам. ³⁹Гэта яго не хацелі слухацца айцы нашыя, таму адкінулі яго і звярнулі сэрцы свае да Егіпта, ⁴⁰кажучы Аарону: “*Зрабі нам багоў, якія б ішлі перад намі, бо мы не ведаем, што сталася з тым Майсеям, які вывеў нас з егіпецкай зямлі*”. ⁴¹Яны зрабілі ў тыя дні цяльца, прыносілі ахвяры ідалу і радаваліся справе сваіх рук. ⁴²Тады Бог адварнуўся ад іх і аддаў іх, каб служылі яны войску нябеснаму, як напісана ў кнізе Прарокаў:

“Дом Ізраэля, ці прыносілі вы Мне забітую жывёлу і ахвяры на пустыні сорок гадоў?

⁴³*Вы ўзнялі намёт Молаха і зорку бога вашага Рэфана, выявы, якія вы зрабілі, каб пакланяцца ім. Праз гэта Я перасялю вас за Бабілён”.*

⁴⁴У нашых айцоў была ў пустыні скінія сведчання, як пажадаў той, хто загадаў Майсею зрабіць яе паводле ўзору, які ўбачыў. ⁴⁵І нашыя айцы, атрымаўшы яе, з Езусам Навіным прынеслі яе ва ўладанні язычнікаў, якіх Бог прагнаў ад аблічча айцоў нашых аж да дзён Давіда, ⁴⁶які знайшоў ласку ў вачах

Бога і папрасіў знайсці жыллё для дому Якуба. ⁴⁷Саламон жа пабудаваў Яму дом. ⁴⁸Аднак Найвышэйшы не жыве ў тым, што зроблена рукамі, як гаворыць прарок:

⁴⁹“Неба — Мой трон,

а зямля — падножжа Маіх ног.

Які ж дом пабудуеце для Мяне, — кажа Пан, —

або якое месца адначынку Майго?

⁵⁰Ці ж не Мая рука стварыла ўсё гэта?”

⁵¹Вы з цвёрдым каркам, з неабрэзаным сэрцам і вушамі, вы заўсёды працівіліся Духу Святому; як айцы вашыя, так і вы. ⁵²Каго з прарокаў не пераследавалі айцы вашыя? Яны забілі тых, хто прадказваў прыйсце Справядлівага, здраднікамі і забойцамі якога цяпер сталіся вы, ⁵³якія атрымалі Закон праз пасрэдніцтва анёлаў, але не захоўвалі яго».

Мучаніцтва Стэфана

⁵⁴Калі яны слухалі гэта, запалалі гневам у сэрцах сваіх і скрыгаталі на яго зубамі. ⁵⁵Стэфан жа, напоўнены Духам Святым, паглядзеў на неба і ўбачыў славу Божую і Езуса, які стаяў праваруч Бога, ⁵⁶і сказаў: «Вось бачу нябёсы раскрытыя і Сына Чалавечага, які стаіць праваруч Бога». ⁵⁷Але яны, закрычаўшы моцным голасам, заткнулі вушы свае і кінуліся на яго ўсе разам. ⁵⁸Вывеўшы за горад, пачалі каменаваць. А сведкі паклалі адзежу сваю каля ног юнака, якога звалі Саўл. ⁵⁹І каменавалі Стэфана, які маліўся, кажучы: «Пане Езу, прымі мой дух». ⁶⁰Упаўшы на калені, ён усклікнуў моцным голасам: «Пане, не лічы ім граху гэтага». Сказаўшы гэта, памёр.

Саўл пераследуе Касцёл

8 ¹Саўл жа быў згодны з ягоным забойствам.

У той дзень пачаўся вялікі пераслед Касцёла ў Ерузалеме. Усе, акрамя Апосталаў, разышліся па краінах Юдэі і Самарыі. ²Стэфана пахавалі пабожныя людзі і ўчынілі па ім вялікі плач. ³А Саўл нішчыў Касцёл, уваходзіў у дамы, забіраючы мужчын і жанчын і кідаючы іх у вязніцу.

АБВЯШЧЭННЕ ЕВАНГЕЛЛЯ Ў САМАРЫІ

Філіп у Самарыі

⁴Тыя ж, хто рассяўся, хадзілі, абвяшчаючы слова Евангелля.

⁵Філіп жа прыйшоў у самарыйскі горад і абвяшчаў там Хрыста. ⁶А людзі аднадушна слухалі і прымалі тое, што казаў Філіп, бо бачылі ўчыненныя ім

знакі. ⁷З многіх апантаных выходзілі з вялікім крыкам нячыстыя духі, шмат паралізаваных і кульгавых было аздароўлена. ⁸І была вялікая радасць у тым горадзе.

Сымон-чарадзеі

⁹Быў нейкі чалавек, па імені Сымон, які раней у тым жа горадзе займаўся чарадзеяствам і здзіўляў народ Самарыі, выдаючы сябе за кагосьці вялікага. ¹⁰Усе, ад малога да вялікага, прыслухоўваліся да яго, кажучы: «У ім — моц Божая, якая завецца вялікай». ¹¹І слухаліся яго, бо ён доўгі час здзіўляў іх чарадзеяствам. ¹²Калі ж яны паверылі Філіпу, які абвяшчаў Евангелле пра Валадарства Божае і імя Езуса Хрыста, то пачалі прымаць хрост, і мужчыны, і жанчыны. ¹³Паверыў і сам Сымон і, прыняўшы хрост, трымаўся Філіпа; бачачы знакі і цуды, ён моцна дзівіўся.

Пётр і Ян у Самарыі

¹⁴Калі ж Апосталы ў Ерузалеме пачулі, што Самарыя прыняла слова Божае, паслалі да іх Пятра і Яна, ¹⁵якія, прыйшоўшы, памаліліся за іх, каб яны прынялі Духа Святога, ¹⁶таму што Ён яшчэ не сыходзіў ні на кога з іх, бо яны былі толькі ахрышчаныя ў імя Пана Езуса. ¹⁷Тады Апосталы ўскладалі на іх рукі, і яны атрымлівалі Духа Святога.

¹⁸Калі ж Сымон убачыў, што праз ускладанне рук Апосталаў удзяляецца Дух Святы, прынёс ім грошы, ¹⁹кажучы: «Дайце і мне такую ўладу, каб кожны, на каго ўскладу рукі, атрымаў Духа Святога». ²⁰Але Пётр сказаў яму: «Срэбра тваё няхай будзе з табой на пагібель, бо ты думаў за грошы набыць дар Божы. ²¹Няма табе ў гэтым ні часткі, ні долі, бо тваё сэрца няшчырае перад Богам. ²²Таму адварніся ад свайго зла і прасі Пана, можа тады даравана будзе табе задума твайго сэрца. ²³Бо я бачу, што ты напоўнены горкай жоўцю і знаходзішся ў путах несправядлівасці». ²⁴Сымон адказаў: «Маліцеся за мяне да Пана, каб не напаткала мяне нішто са сказанага вамі». ²⁵Тады яны, даўшы сведчанне і абвясціўшы слова Пана, пайшлі назад у Ерузалем і абвяшчалі Евангелле ў многіх самарыйскіх паселішчах.

Эфіопскі еўнух прымае хрост

²⁶Анёл Пана сказаў Філіпу: «Устань і ідзі на поўдзень на дарогу, што вядзе з Ерузалема ў Газу; яна пустая». ²⁷Той, устаўшы, пайшоў. І вось, муж эфіопскі, еўнух, вяльможа Кандакі, каралевы эфіопаў, пастаўлены над усімі яе скарбамі, які прязджаў у Ерузалем, каб пакланіцца Богу, ²⁸вяртаўся і, седзячы на сваёй павозцы, чытаў прарока Ісаю. ²⁹Дух сказаў Філіпу: «Падыдзі і далучыся да яго

павозкі». ³⁰Калі Філіп падбег, пачуў, што той чытае прарока Ісаю, і запытаўся: «Ці разумееш, што чытаеш?» ³¹Той адказаў: «Як жа магу разумець, калі ніхто не павучыў мяне?» І папрасіў Філіпа падняцца і сесці з ім. ³²А ўрываак з Пісання, якое ён чытаў, быў такі:

*«Як авечка, якую вядуць на зарэз,
як ягня, што маўчыць перад тымі, хто стрыжэ яго,
так і ён не адкрыў вуснаў сваіх.*

³³*У пакоры сваёй быў асуджаны;
і хто раскажа пра ягоны род?*

Бо забіраюць з зямлі жыццё ягонае».

³⁴Еўнух спытаўся ў Філіпа: «Прашу цябе, скажы, пра каго гэта кажа прарок? Ці пра сябе, ці пра каго іншага?» ³⁵Тады Філіп раскрыў вусны свае і, пачынаючы з гэтага месца Пісання, абвяшчаў яму Евангелле пра Езуса. ³⁶Калі яны ехалі па дарозе, наблізіліся да нейкай вады, і еўнух сказаў: «Вось вада. Што перашкаджае мне ахрысціцца?» ⁽³⁷⁾ ³⁸Ён загадаў спыніць павозку. Абодва, Філіп з еўнухам, сышлі ў ваду, і Філіп ахрысціў яго. ³⁹Калі выйшлі з вады, Дух Пана падхапіў Філіпа, і еўнух ужо больш не бачыў яго, і працягваў свой шлях, радуючыся. ⁴⁰А Філіп прыбыў у Азот і, ідучы, абвяшчаў Евангелле ва ўсіх гарадах, пакуль не прыйшоў у Цэзарэю.

Пакліканне Саўла

9 ¹Саўл усё яшчэ жыў пагрозамі і забойствамі вучняў Пана. Ён прыйшоў да першасвятара ²і папрасіў у яго лісты да сінагогаў у Дамаску, каб, калі знойдзе якіх-небудзь прыхільнікаў гэтага шляху, мужчын ці жанчын, мог звязаць іх і прывесці ў Ерузалем. ³Калі падчас падарожжа ён набліжаўся да Дамаска, раптам святло з неба асвятліла яго. ⁴Ён упаў на зямлю і пачуў голас, які казаў яму: «Саўле, Саўле, чаму ты пераследуеш Мяне?» ⁵Ён жа сказаў: «Хто Ты, Пане?» А той адказаў: «Я Езус, якога ты пераследуеш. ⁶Устань і ідзі ў горад, там скажуць табе, што ты павінен зрабіць». ⁷Людзі, якія ішлі разам з ім, анямелі, бо чулі голас, але нікога не бачылі. ⁸Саўл падняўся з зямлі і, хоць вочы былі адкрытыя, нічога не бачыў. Узяўшы за руку, павялі яго ў Дамаск. ⁹Тры дні ён не бачыў, не еў і не піў.

¹⁰У Дамаску быў адзін вучань па імені Ананія. Пан у бачанні сказаў яму: «Ананія». Той адказаў: «Гэта я, Пане». ¹¹Сказаў яму Пан: «Устань і пайдзі на вуліцу, якая завецца Простай, і спытайся ў доме Юды пра Саўла з Тарса, бо ён цяпер моліцца». ¹²А Саўл у візіі ўбачыў чалавека па імені Ананія, які ўвайшоў і ўсклаў на яго рукі, каб ён зноў мог бачыць. ¹³Ананія адказаў: «Пане, шмат ад

каго я чуў пра гэтага чалавека, колькі ён учыніў зла Тваім святым у Ерузалеме. ¹⁴І тут ён мае ад першасвятароў уладу зняволіць усіх, хто заклікае Тваё імя». ¹⁵Але Пан сказаў яму: «Ідзі, бо гэты чалавек — Маё выбранае начынне. Ён занясе імя Маё народам, каралям і сынам Ізраэля. ¹⁶Я пакажу яму, колькі ён павінен выцерпець дзеля Майго імя». ¹⁷Тады пайшоў Ананія і ўвайшоў у дом. І, усклаўшы на яго рукі, сказаў: «Браце Саўле, Пан Езус, які з'явіўся табе на дарозе, якою ты ішоў, паслаў мяне, каб ты зноў мог бачыць і напоўніўся Духам Святым». ¹⁸Адразу нібы луска спала з ягоных вачэй, і ён стаў бачыць, падняўся і быў ахрышчаны. ¹⁹А калі спажыў ежу, набраўся сілы.

Саўл у Дамаску

Некалькі дзён Саўл быў з вучнямі ў Дамаску. ²⁰І адразу пачаў абвяшчаць у сінагогах пра Езуса, што Ён — Сын Божы. ²¹Усе, хто чуў, здзіўляліся і казалі: «Ці не той гэта, які пераследаваў у Ерузалеме вызнаўцаў гэтага імя? А сюды прыйшоў для таго, каб зняволіць іх і прывесці да першасвятароў». ²²Але Саўл умацоўваўся яшчэ больш і прыводзіў у замяшанне юдэяў, якія жылі ў Дамаску, даказваючы, што Езус ёсць Хрыстом. ²³Калі прайшло шмат дзён, юдэі вырашылі забіць яго. ²⁴Але Саўл даведаўся пра іх намер. Яны ж удзень і ўначы пільнавалі яго ў брамах, каб забіць. ²⁵Тады вучні ўзялі яго ўначы і спусцілі ў кашы праз мур.

Саўл у Ерузалеме

²⁶Калі ж ён прыйшоў у Ерузалем, спрабаваў далучыцца да вучняў, але ўсе баяліся яго і не верылі, што ён вучань. ²⁷Тады Барнаба ўзяў яго і прывёў да Апосталаў і расказаў ім, як у дарозе ён убачыў Пана, і што Пан сказаў яму, і як у Дамаску адважна прапаведаваў у імя Езуса. ²⁸Як разам з імі ён выходзіў і ўваходзіў у Ерузалем, і адважна прапаведаваў у імя Пана. ²⁹Таксама размаўляў і спрачаўся з эліністамі, якія хацелі забіць яго. ³⁰Даведаўшыся пра гэта, браты адвялі яго ў Цэзарэю і паслалі ў Тарс.

³¹А Касцёл па ўсёй Юдэі, Галілеі і Самарыі меў спакой, развіваўся і жыў у боязі перад Панам, і напаўняўся суцяшэннем Духа Святога.

Пётр у Ліддзе і Яфе. Аздараўленне Энэя і ўваскрашэнне Табіты

³²Калі Пётр абыходзіў усіх, прыйшоў таксама да святых, якія жылі ў Ліддзе. ³³Там ён знайшоў аднаго чалавека па імені Энэй, які ўжо восем гадоў ляжаў у ложку паралізаваны. Пётр сказаў яму: ³⁴«Энэй, Езус Хрыстус аздараўляе цябе, устань і засцялі свой ложак». Той адразу ўстаў. ³⁵Бачылі яго ўсе, хто жыў у Ліддзе і Сароне, і навярнуліся да Пана.

³⁶У Яфе была адна вучаніца па імені Табіта, што азначае «сарна». Яна рабіла шмат добрых учынкаў і раздавала міласціну. ³⁷У тых дні яна захварэла і памерла. Яе абмылі і паклалі ў святліцы. ³⁸Лідда была недалёка ад Яфы, і калі вучні даведаліся, што Пётр там, паслалі да яго двух мужоў з просьбаю: «Прыйдзі неадкладна да нас!» ³⁹Пётр устаў і пайшоў з імі. А калі ён прыбыў, увялі яго ў святліцу. Усе ўдовы абступілі яго з плачам і паказвалі яму тунікі і вопраткі, якія рабіла Сарна, жывучы з імі. ⁴⁰Пётр, адправіўшы ўсіх са святліцы, стаў на калені і памаліўся. Затым павярнуўся да цела і сказаў: «Табіта, устань!» Яна адкрыла свае вочы і, убачыўшы Пятра, села. ⁴¹Ён падаў ёй руку і падняў яе. Пасля паклікаў святых і ўдоваў, і яны ўбачылі яе жывую.

⁴²Пра гэта стала вядома ва ўсёй Яфе, і многія паверылі ў Пана. ⁴³А Пётр даволі доўга заставаўся ў Яфе ў нейкага Сымона, гарбара.

ПАЧАТАК МІСП СЯРОД ЯЗЫЧНІКАЎ

Візія сотніка Карнэлія

10 ¹Быў у Цэзарэі адзін чалавек па імені Карнэлій, сотнік з кагорты, што называлася Італьяскай, ²пабожны і багабойны з усім домам сваім. Ён даваў вялікую міласціну і заўсёды маліўся Богу. ³Каля дзевятай гадзіны дня ён выразна бачыў у візіі анёла Божага, які прыйшоў да яго і сказаў: «Карнэлій». ⁴Ён паглядзеў на яго і, спалохаўшыся, сказаў: «Што, Пане?» Той адказаў: «Твае малітвы і твая міласціна былі згаданыя перад Богам. ⁵А цяпер пашлі людзей у Яфу і пакліч Сымона, які завецца Пятром. ⁶Ён гасціць у аднаго гарбара Сымона, які мае дом каля мора. Ён скажа табе, што рабіць». ⁷Калі анёл, які гаварыў з ім, адышоў, ён паклікаў двух сваіх слуг і богабаязнага жаўнера з тых, што служылі яму, ⁸і, расказаўшы ім усё, паслаў іх у Яфу.

Візія Пятра ў Яфе

⁹На другі дзень, калі яны былі ў дарозе і набліжаліся да горада, Пётр каля шостаг гадзіны падняўся на дах дома памаліцца. ¹⁰Аднак адчуў голад і захацеў паесці. Пакуль гатавалі яму, ён упаў у захапленне. ¹¹Убачыў неба раскрытае і нейкае начынне, быццам вялікае палатно, прывязанае за чатыры куты, што спускалася на зямлю. ¹²У ім былі ўсякія чатырохногія жывёлы, паўзуны і нябесныя птушкі. ¹³А голас прамовіў да яго: «Уставай, Пётр, забівай і еш!» ¹⁴Але Пётр сказаў: «Ні ў якім разе, Пане, бо я ніколі не еў нічога апаганенага і нячыстага». ¹⁵І зноў, другі раз, голас сказаў яму: «Тое, што Бог ачысціў, не называй апаганеным». ¹⁶Так было тройчы, і начынне адразу паднялося ў неба. ¹⁷Калі ж Пётр разважаў, што магла б азначаць гэтая візія, якую бачыў, людзі,

пасланья Карнэліем, распытаўшыся пра дом Сымона, спыніліся ля варот ¹⁸ і спыталіся, крыкнуўшы, ці тут гасціць Сымон, які завецца Пятром. ¹⁹ Калі Пётр разважаў пра візію, Дух сказаў яму: «Вось, тры чалавекі шукаюць цябе. ²⁰ Устань, спусціся і ідзі з імі без ніякіх ваганняў, бо Я паслаў іх». ²¹ Пётр, спусціўшыся да гэтых людзей, сказаў: «Я той, каго вы шукаеце. Дзеля чаго вы прыйшлі?» ²² Яны ж казалі: «Карнэлій, сотнік, муж праведны і богабаязны, за якога засведчыць увесь юдэйскі народ, атрымаў наказ праз святога анёла, каб паклікаць цябе ў свой дом і паслухаць тваіх слоў». ²³ Тады ён паклікаў іх і пачаставаў.

Назаўтра ўстаў і адправіўся з імі. Некаторыя браты з Яфы пайшлі разам з ім. ²⁴ На наступны дзень ён прыбыў у Цэзарэю. Карнэлій жа чакаў іх, паклікаўшы сваіх родных і блізкіх сяброў. ²⁵ Калі Пётр уваходзіў, Карнэлій выйшаў яму насустрэч і, упаўшы да ног, пакланіўся яму. ²⁶ Пётр падняў яго, кажучы: «Устань, я таксама чалавек». ²⁷ І, размаўляючы з ім, увайшоў і ўбачыў шмат сабраных. ²⁸ Ён сказаў ім: «Ведаеце, што юдэю нельга мець зносіны або сустракацца з чужынцам. Але Бог адкрыў мне, каб я не лічыў ніводнага чалавека апаганеным ці нячыстым. ²⁹ Таму я без ваганняў прыйшоў на заклік. Дык пытаюся: для якой справы вы паклікалі мяне?» ³⁰ Тады Карнэлій адказаў: «Чатыры дні аж да гэтай гадзіны я пасціў і а дзвятай маліўся ў сваім доме. І вось, перада мной з’явіўся муж у бліскучым адзенні ³¹ і сказаў: “Карнэлій, твая малітва пачутая і твае міласціны былі згаданыя перад Богам. ³² Таму пашлі ў Яфу і пакліч Сымона, які завецца Пятром. Ён гасціць у доме гарбара Сымона каля мора”. ³³ Я адразу паслаў да цябе, а ты добра зрабіў, што прыйшоў. Цяпер мы ўсе стаім перад Богам, каб пачуць усё, што загадаў табе Пан».

Мова Пятра ў доме Карнэлія

³⁴ Тады Пётр, адкрыўшы вусны свае, сказаў: «Сапраўды разумею, што Бог не зважае на асобу, ³⁵ але ў кожным народзе даспадобы Яму той, хто баіцца Яго і паступае справядліва. ³⁶ Ён паслаў сваё слова сынам Ізраэля, абвешчаючы Добрую Навіну аб спакоі праз Езуса Хрыста, які ёсць Панам усіх. ³⁷ Вы ведаеце, што адбывалася па ўсёй Юдэі, пачынаючы ад Галілеі, пасля хросту, абвешчанага Янам. ³⁸ Як Бог намасціў Духам Святым і моцай Езуса з Назарэта, які хадзіў, робячы дабро і аздараўляючы ўсіх, апанаваных д’яблам, бо з Ім быў Бог. ³⁹ І мы — сведкі ўсяго, што Ён зрабіў у краіне Юдэйскай і ў Ерузалеме. Яго забілі, павесіўшы на дрэве. ⁴⁰ А Бог уваскрасіў Яго на трэці дзень і дазволіў Яму з’явіцца ⁴¹ не ўсяму народу, але нам, сведкам, выбраным раней Богам, якія елі і пілі разам з Ім пасля Ягонага ўваскрасення. ⁴² Нам таксама наказаў абвешчаць народу і сведчыць, што Ён — прызначаны Богам суддзя жывых і памерлых.

⁴³Пра Яго ўсе прарокі сведчаць, што кожны, хто верыць у Яго, атрымае адпушчэнне грахоў праз імя Ягонае».

Сыходжанне Духа Святога на язычнікаў

⁴⁴Калі Пётр яшчэ казаў гэтыя словы, Дух Святы сышоў на ўсіх, хто слухаў слова. ⁴⁵А вернікі з абрэзаных, якія прыйшлі разам з Пятром, здзівіліся, што дар Духа Святога выліўся і на язычнікаў. ⁴⁶Бо яны чулі, як тыя размаўлялі мовамі і славілі Бога. Тады сказаў Пётр: ⁴⁷«Ці можа хто забараніць хрысціцца вадой тым, хто атрымаў Духа Святога, як і мы?» ⁴⁸І загадаў ахрысціць іх у імя Езуса Хрыста. Потым яны прасілі яго застацца на некалькі дзён.

Абарона Пятра перад Апосталамі ў Ерузалеме

11 ¹Апосталы і браты, якія былі ў Юдэі, даведаліся, што і язычнікі прынялі слова Божае. ²Калі Пётр увайшоў у Ерузалем, абрэзаня дакаралі яго, кажучы: ³«Ты хадзіў да неабрэзаных і еў з імі!»

⁴Пётр пачаў ім тлумачыць па парадку, кажучы: ⁵«Я быў у горадзе Яфе і маліўся. У захапленні ўбачыў візію: нейкае начынне, нібы вялікае палатно, чатырма канцамі спускалася з неба і наблізілася аж да мяне. ⁶Я ўважліва прыгледзеўся да яго і ўбачыў чатырохногіх зямных звяроў, паўзуноў і птушак нябесных. ⁷Затым пачуў голас, які казаў мне: “Уставай, Пётр, забівай ды еш!” ⁸Але я сказаў: “Ні ў якім разе, Пане, бо ніколі нішто апаганенае ці нячыстае не ўваходзіла ў мае вусны!” ⁹Голас з неба другі раз сказаў мне: ¹⁰“Што Бог ачысціў, таго не называй нячыстым”. Гэта было тройчы, і зноў усё было забрана ў неба. ¹¹У тую самую хвіліну тры чалавекі, пасланыя да мяне з Цэзарэі, з’явіліся каля дому, у якім мы былі. ¹²Дух сказаў мне ісці разам з імі без ваганняў. Пайшлі са мною і гэтыя шэсць братоў. Мы ўвайшлі ў дом таго чалавека. ¹³Ён нам расказаў, што ўбачыў у сваім доме анёла, які сказаў яму: “Пайшлі ў Яфу і пакліч Сымона, якога завуць Пётр. ¹⁴Ён абвесціць табе словы, якімі збавішся ты і ўвесь твой дом”. ¹⁵А калі я пачаў прамаўляць, сышоў на іх Дух Святы, як і на нас спачатку. ¹⁶Тады я ўспомніў слова Пана, як Ён казаў: “Ян хрысціў вадой, а вы будзеце ахрышчаныя Духам Святым”. ¹⁷Калі Бог даў ім такі самы дар, як і нам, якія паверылі ў Пана Езуса Хрыста, то хто я такі, каб пярэчыць Богу?»

¹⁸Калі пачулі гэта, супакоіліся і праславілі Бога, кажучы: «Вось жа і язычнікам даў Бог пакаянне дзеля жыцця».

Заснаванне Касцёла ў Антыёхіі

¹⁹Тыя, хто рассяяўся з-за ганенняў, што сталіся пасля Стэфана, дайшлі аж да Феніцыі, Кіпра і Антыёхіі, і нікому, апроч юдэяў, не абвяшчалі слова.

²⁰Некаторыя з іх былі з Кіпра і Кірэнэі. Яны прыйшлі ў Антыёхію і прамаўлялі таксама да грэкаў, абвяшчаючы Евангелле пра Пана Езуса. ²¹А рука Пана была з імі, і вялікае мноства паверыла і навярнула да Пана.

²²Вестка пра іх дайшла да Касцёла ў Ерузалеме. Тады ў Антыёхію паслалі Барнабу. ²³Калі ён прыйшоў і ўбачыў дзеянне Божай ласкі, узрадаваўся і заахвочваў усіх, каб шчырым сэрцам трывалі ў Пану. ²⁴Ён быў чалавек добры, поўны Духа Святога і веры, таму шмат людзей прыхілілася да Пана. ²⁵Потым Барнаба пайшоў у Тарс шукаць Саўла і, ²⁶калі знайшоў яго, прывёў у Антыёхію. Увесь год яны працавалі разам у Касцёле і навучалі вялікую колькасць людзей. У Антыёхіі ўпершыню вучні былі названыя хрысціянамі.

Антыёхскі Касцёл успамагае братаў у Ерузалеме

²⁷У тыя дні прарокі прыбылі з Ерузалема ў Антыёхію. ²⁸Адзін з іх, па імені Агаў, устаў і, натхнёны Духам, прадказаў, што па ўсім свеце пачнецца вялікі голад. Ён і настаў пры імператары Клаўдзіі. ²⁹Тады вучні вырашылі, што кожны паводле сваіх магчымасцяў пашле дапамогу братам, якія жылі ў Юдэі. ³⁰І так зрабілі, паслаўшы сабранае старэйшынам праз Барнабу і Саўла.

Смерць Якуба і арышт Пятра

12 ¹У той час кароль Ірад пачаў пераследаваць некаторых з Касцёла. ²Забіў мячом Якуба, брата Яна. ³А калі ўбачыў, што гэта спадабалася юдэям, схапіў таксама і Пятра. А былі дні Праснакоў. ⁴Затрымаўшы яго, пасадзіў у вязніцу і загадаў чатыром чацвёркам жаўнераў вартаваць яго, маючы намер пасля Пасхі выдаць яго народу. ⁵Так Пятра вартавалі ў вязніцы, а Касцёл рупліва маліўся за яго да Бога.

Цудоўнае вызваленне Пятра

⁶У тую ноч, калі Ірад хацеў выдаць яго, ён спаў паміж двума жаўнерамі, скаваны падвойнымі ланцугамі, і ахоўнікі каля брамы вартавалі вязніцу. ⁷І вось анёл Пана з'явіўся перад ім, а ў цямніцы заззяла святло. Штурхнуўшы Пятра ў бок, ён разбудзіў яго і сказаў: «Уставай хутчэй!» Ланцугі апалі з ягоных рук. ⁸Анёл сказаў яму: «Падперажыся і завяжы свае сандалі!» Той так і зрабіў. Пасля сказаў яму: «Адзень свой плашч і ідзі за мною!» ⁹Калі выйшаў, пайшоў следам за ім, не ведаючы, ці праўдзівае тое, што робіць анёл. Думаў жа, што гэта з'ява.

¹⁰Мінуўшы першую і другую варту, яны падышлі да жалезнай брамы, што вяла ў горад, якая сама адчынілася перад імі. Выйшаўшы, яны прайшлі адну вуліцу, і раптам анёл пакінуў яго. ¹¹Тады Пётр, апрытомнеўшы, сказаў: «Цяпер сапраўды ведаю, што Пан паслаў анёла свайго і ўратаваў мяне ад рукі Ірада і ад усяго, што задумаў юдэйскі народ».

¹²Зразумеўшы гэта, ён прыйшоў да дома Марыі, маці Яна, якога звалі Маркам, дзе многія сабраліся на малітве. ¹³Калі Пётр пастукаў у дзверы брамы, выйшла спытацца служанка па імені Рода. ¹⁴Пазнаўшы голас Пятра, яна ад радасці не адчыніла брамы, а пабегла сказаць, што Пётр стаіць ля брамы. ¹⁵Яны ж казалі ёй: «Ты звар’яцела!» Але яна настойвала, што так ёсць. Яны ж казалі: «Гэта яго анёл». ¹⁶Тым часам Пётр стукаў далей. А калі адчынілі, убачылі яго і здзівіліся. ¹⁷Ён жа, даўшы знак рукою, каб маўчалі, сказаў, як Пан вывеў яго з вязніцы. Потым сказаў: «Паведаміце пра гэта Якубу і братам». Затым выйшаў і адправіўся ў іншае месца.

¹⁸Калі настаў дзень, сярод жаўнераў пачалося немалое хваляванне ад таго, што здарылася з Пятром. ¹⁹Ірад жа, пашукаўшы яго і не знайшоўшы, аддаў вартаўнікоў пад суд і загадаў зняволіць, а сам накіраваўся з Юдэі ў Цэзарэю і спыніўся там.

Смерць Ірада Агрыпы I

²⁰Ірад быў раззлаваны на жыхароў Тыра і Сідона. Тады яны з агульнай згоды прыйшлі да яго. Дабіўшыся прыхільнасці Бласта, каралеўскага ўрадніка, прасілі міру, таму што іх краіна кармілася ад каралеўскай зямлі. ²¹У вызначаны дзень Ірад, апрануўшыся ў каралеўскія шаты, сеў на ўзвышэнні і прамаўляў да іх, ²²а народ усклікаў: «Гэта голас Бога, а не чалавека!» ²³Але раптам анёл Пана ўдарыў яго, бо ён не аддаў хвалы Богу. І, з’едзены чарвякамі, ён памёр.

Барнаба і Саўл вяртаюцца ў Антыёхію

²⁴Слова ж Божае расло і пашыралася. ²⁵Барнаба і Саўл, выканаўшы сваё служэнне ў Ерузалеме, вярнуліся і ўзялі з сабою Яна, якога звалі таксама Маркам.

ПЕРШАЕ МІСІЙНАЕ ПАДАРОЖЖА БАРНАБЫ І САЎЛА. ЕРУЗАЛЕМСКІ САБОР

Барнаба і Саўл пасланыя прапаведаваць

13 ¹У Касцёле Антыёхіі прарокамі і настаўнікамі былі: Барнаба і Сымон, якога звалі таксама Нігер, Люцый Кірэнэец і Манаэн, які выходзілі разам з тэтрархам Ірадам, і Саўл. ²Калі яны служылі Пану і пасцілі, Дух Святы сказаў:

«Вылучыце Мне Барнабу і Саўла на справу, да якой Я іх паклікаў». ³Тады, пасля посту і малітвы, яны ўсклалі на іх рукі і адпусцілі іх.

На Кіпры

⁴А яны, пасланыя Духам Святым, прыбылі ў Сэлеўкію. Адтуль паплылі на Кіпр. ⁵Калі былі ў Саламіне, абвяшчалі Божае слова ў юдэйскіх сінагогах. Мелі таксама Яна памочнікам. ⁶Прайшоўшы ўвесь востраў аж да Пафаса, яны знайшлі нейкага чалавека, чарадзея, ілжэпрарока, юдэя, якога звалі Бар-Езус. ⁷Ён быў разам з праконсулам Сергіем Паўлам, чалавекам разумным. Паклікаўшы Барнабу і Саўла, ён пажадаў пачуць слова Божае. ⁸Але выступіў супраць іх Ялім, гэта значыць «чарадзея», бо так перакладаецца яго імя, і намагаўся адварнуць праконсула ад веры. ⁹Аднак Саўл, ён жа Павел, напоўнены Духам Святым, паглядзеў на яго ¹⁰і сказаў: «Сын д’ябла, поўны ўсякага подступу і зладзейства, вораг усякай праўды, ці перастанеш ты зводзіць з простых шляхоў Пана? ¹¹Вось цяпер рука Пана на табе: будзеш невідучы і не ўбачыш сонца нейкі час». І адразу ахапіў яго змрок і цемра, і ён пачаў хадзіць наўкола, шукаючы павадыра. ¹²Калі ж праконсул убачыў, што адбылося, паверыў, здзіўлены вучэннем Пана.

У Антыёхіі Пісідыйскай

¹³Калі Павел і тыя, хто быў з ім, адплылі з Пафаса, прыбылі ў Пэргэ, што ў Памфіліі. Але Ян пакінуў іх і вярнуўся ў Ерузалем. ¹⁴Яны ж прайшлі Пэргэ і прыбылі ў Антыёхію Пісідыйскую, і ў шабат увайшлі ў сінагогу, і селі. ¹⁵Пасля чытання Закону і Прарокаў кіраўнікі сінагогі паслалі да іх, кажучы: «Браты, калі маеце нейкае слова заахвочвання для народу, скажыце!»

Павел прамаўляе перад юдэямі

¹⁶Тады Павел устаў, даў знак рукою і сказаў: «Мужы ізраэльскія і тыя, хто баіцца Бога, слухайце. ¹⁷Бог гэтага ізраэльскага народу выбраў айцоў нашых і ўзвысіў народ падчас знаходжання ў зямлі егіпецкай, і ўзнятаю рукою вывеў іх з яе. ¹⁸Каля сарака гадоў цярэў іх звычаі на пустыні. ¹⁹І знішчыўшы сем народаў у зямлі канаанскай, даў ім у спадчыну іхнюю зямлю ²⁰пасля чатырохсот пяцідзсяці гадоў. Потым даў ім суддзяў аж да прарока Самуэля. ²¹Затым яны папрасілі караля, і Бог даў ім Саўла, сына Кіша, мужа з пакалення Бэньяміна, на сорок гадоў. ²²Адкінуўшы яго, прызначыў Давіда каралём іхнім, пра якога і сказаў, засведчыўшы: “Я знайшоў Давіда, сына Есэя, чалавека па сэрцы Маім, які выканае ўсе Мае жаданні”.

²³З ягонага патомства, паводле абяцання, Бог паслаў для Ізраэля Збаўцу Езуса. ²⁴Перад Ягоным прыйсцем Ян прапаведаваў хрост пакаяння ўсяму ізраэльскаму народу. ²⁵Пад канец сваёй дзейнасці Ян сказаў: “Я не з’яўляюся тым, кім вы лічыце мяне; але вось за мною ідзе той, каму я не варты развязаць сандалі на нагах”.

²⁶Браты, сыны роду Абрагама і тыя з вас, хто баіцца Бога. Нам паслана слова гэтага збаўлення, ²⁷бо жыхары Ерузалема і іх кіраўнікі не пазналі Езуса і, калі асудзілі Яго, споўнілі словы прарокаў, што чыталіся кожны шабат. ²⁸І хоць не знайшлі ніякай прычыны для смерці, прасілі Пілата забіць Яго. ²⁹А калі выканалі ўсё напісанае пра Яго, знялі Яго з крыжа і паклалі ў магілу. ³⁰Але Бог уваскрасіў Яго. ³¹Шмат дзён з’яўляўся Ён тым, хто разам з Ім прыйшоў з Галілеі ў Ерузалем, якія цяпер сведчаць пра Яго перад народам.

³²Мы таксама абвяшчаем вам Евангелле, што абяцанне, дадзенае айцам нашым, ³³Бог выканаў для нас, дзяцей іхніх, калі ўваскрасіў Езуса, як і напісана ў другім псалме:

“Ты Сын Мой, Я Цябе сёння нарадзіў”.

³⁴А пра тое, што ўваскрасіў Яго, каб Ён больш не вярнуўся да тлення, так сказаў:

“Я верна выканаю абяцанні, дадзеныя Давіду”.

³⁵Таму ў іншым месцы кажа:

“Ты не дасі свайму святому ўбачыць тлення”.

³⁶Давід, які ў свой час паслужыў Божай волі, спачыў і, далучыўся да сваіх айцоў, убачыў тленне. ³⁷А той, каго ўваскрасіў Бог, не ўбачыў тлення. ³⁸Таму, браты, няхай вам будзе вядома, што праз Яго абвяшчаецца вам адпушчэнне грахоў, і ва ўсім, у чым вы не апраўдаліся ў Законе Майсея, ³⁹кожны веруючы апраўдаецца праз Яго. ⁴⁰Сцеражыцеся, каб з вамі не здарылася тое, што сказана ў Прарокаў:

⁴¹*“Глядзіце, насмешнікі,*

здзіўляйцеся і згіньце,

бо Я раблю справу ў дні вашыя,

справу, у якую вы не паверыце, калі б хто і распавёў вам!”».

⁴²Калі ж яны выходзілі, прасілі іх расказаць у наступны шабат пра гэтыя рэчы. ⁴³Калі сабраныя разышліся, многія юдэі і пабожныя празеліты пайшлі следам за Паўлам і Барнабам, якія ў размове пераконвалі іх заставацца ў ласцы Божай.

Павел і Барнаба звяртаюцца да язычнікаў

⁴⁴У наступны шабат сабраўся амаль увесь горад слухаць слова Пана. ⁴⁵Калі

юдэі ўбачылі такі натоўп, напоўніліся зайздрасцю і пярэчылі таму, што казаў Павел, і блюзнерылі. ⁴⁶Тады Павел і Барнаба з адвагаю сказалі: «Вам першым трэба было абвяшчаць слова Божае. Але паколькі вы адкідваеце яго і лічыце саміх сябе нявартымі вечнага жыцця, таму мы звяртаемся да язычнікаў. ⁴⁷Бо так нам загадаў Пан:

*“Я зрабіў цябе святлом народаў,
каб ты быў збаўленнем аж да межаў зямлі”».*

⁴⁸Калі пачулі гэта язычнікі, узрадаваліся і славілі слова Пана, і ўсе, пакліканыя да вечнага жыцця, паверылі. ⁴⁹А слова Пана пашыралася па ўсёй краіне. ⁵⁰Юдэі ж падбухторылі пабожных і дастойных жанчын, уплывовых у горадзе людзей і пачалі пераследаваць Паўла і Барнабу, і выгналі іх са сваіх межаў. ⁵¹Яны ж абтрэслі пыл з ног і пайшлі ў Іконію. ⁵²А вучні напаўняліся радасцю і Духам Святым.

Евангелізацыя ў Іконіі

14 ¹У Іконіі сталася падобнае. Яны разам увайшлі ў юдэйскую сінагогу і прамаўлялі так, што паверыла вялікае мноства юдэяў і грэкаў. ²Юдэі, якія не паверылі, падбухторылі і ваража настроілі язычнікаў супраць братаў. ³Нягледзячы на гэта яны прабылі там доўгі час, мужа прамаўляючы пра Пана, які даваў сведчанне слову сваёй ласкі і здзяйсняючы іх рукамі знакі і цуды. ⁴Так народ у горадзе падзяліўся: адны былі з юдэямі, а другія — з Апосталамі. ⁵Калі язычнікі і юдэі разам са сваімі кіраўнікамі сабраліся іх зняважыць і ўкаменаваць, ⁶яны ўцяклі ў лікаонскія гарады Лістру і Дэрбэ ды ў іхнія ваколіцы ⁷і там абвяшчалі Евангелле.

Евангелізацыя ў Лістры. Аздараўленне кульгавага

⁸У Лістры сядзеў адзін чалавек, хворы на ногі, кульгавы ад свайго нараджэння, які ніколі не хадзіў. ⁹Ён слухаў, як прамаўляў Павел. А калі той паглядзеў на яго і ўбачыў, што ён мае веру для аздараўлення, ¹⁰сказаў гучным голасам: «Стань на свае ногі і выпрастайся!» Той ускочыў і пачаў хадзіць. ¹¹Калі натоўп убачыў, што ўчыніў Павел, узняў голас свой, кажучы па лікаонску: «Багі ў людскім падабенстве сышлі да нас!» ¹²Барнабу называлі Зеўсам, а Паўла — Гермесам, бо ён быў галоўным прамоўцам.

¹³Жрэц Зеўса, ідал якога знаходзіўся перад горадам, разам з натоўпам прывёў да брамы быкоў і прынёс вянкi, і хацеў скласці ахвяру. ¹⁴Калі пачулі пра гэта апосталы Барнаба і Павел, разадралі сваё адзенне, кінуліся ў натоўп і крычалі, кажучы: ¹⁵«Людзі, навошта гэта робіце? Мы такія самыя людзі, як вы.

Абвяшчаем Евангелле, каб вы ад гэтых марнасцяў навярнуліся да Бога живога, які стварыў неба і зямлю, мора і ўсё, што ў іх ёсць.¹⁶ Які ў мінулых пакаленнях дазволіў усім народам хадзіць сваімі дарогамі.¹⁷ Аднак не пераставаў сведчыць пра сябе, чынячы дабро, даючы вам дождж з неба і ўраджайныя поры, даючы ежу і напаўняючы вяселлем вашыя сэрцы». ¹⁸ Так кажучы, ледзь стрымалі людзей, каб не прыносілі ім ахвяры. ¹⁹ Прыйшлі ў Лістру юдэі з Антыёхіі і Іконіі і, падбухторыўшы народ, укаменавалі Паўла і выцягнулі яго за горад, думаючы, што ён памёр. ²⁰ Але, калі абступілі яго вучні, ён устаў і ўвайшоў у горад, і на другі дзень пайшоў з Барнабам у Дэрбэ.

Вяртанне ў Антыёхію Сірыйскую. Заканчэнне місіі

²¹ У тым горадзе яны абвяшчалі Евангелле і прыдбалі шмат вучняў. Пасля вярнуліся ў Лістру, Іконію ды Антыёхію, ²² умацоўваючы душы вучняў і заахвочваючы іх трываць у веры, бо нам трэба прайсці праз многія цяжкасці, каб увайсці ў Божае Валадарства. ²³ Праз ускладанне рук устанавілі ім у кожным Касцёле старэйшын, у малітве і посце даручылі іх Пану, у якога паверылі. ²⁴ Прайшоўшы праз Пісідыю, прыбылі ў Памфілію. ²⁵ І, абвясціўшы слова ў Пэргэ, сышлі ў Аталію. ²⁶ Адтуль адплылі ў Антыёхію, дзе праз ласку Божую былі прызначаныя на справу, якую выканалі.

²⁷ Калі прыйшлі туды і сабралі Касцёл, расказалі, што Бог учыніў з імі і як Ён адчыніў брамы веры язычнікам. ²⁸ І доўгі час заставаліся яны разам з вучнямі.

ЕРУЗАЛЕМСКІ САБОР

Спрэчка аб захаванні Закона Майсея

15 ¹ Некаторыя з тых, хто прыйшоў з Юдэі, вучылі братаў: «Калі не будзеце абрэзаныя паводле звычаю Майсея, не зможаце быць збаўленымі».

² Калі распачалася звада і немалая спрэчка Паўла і Барнабы з імі, было вырашана, што Павел і Барнаба, і некаторыя іншыя з іх пойдучь у гэтай справе да Апосталаў і старэйшын у Ерузалем. ³ Яны ж, пасланыя Касцёлам, праходзілі праз Феніцыю і Самарыю, расказваючы пра навяртанне язычнікаў. І вельмі ўзрадавалі ўсіх братаў. ⁴ Калі прыйшлі ў Ерузалем, былі прынятыя Касцёлам, Апосталамі і старэйшынамі. Яны распавялі, што Бог учыніў з імі. ⁵ Тады ўсталі некаторыя з кола фарысеяў, якія паверылі, і сказалі: «Трэба абрэзаць іх і загадаць ім, каб яны захоўвалі Закон Майсея!»

Прамова Пятра

⁶ Тады сабраліся Апосталы і старэйшыны, каб вырашыць гэтую справу. ⁷ Калі

паўстала вялікая спрэчка, Пётр устаў і сказаў ім: «Браты, вы ведаеце, што з даўніх дзён Бог выбраў мяне сярод вас, каб язычнікі з маіх вуснаў пачулі слова Евангелля і паверылі. ⁸Бог, які ведае сэрцы, засведчыў перад імі, даўшы ім, як і нам, Духа Святога. ⁹Ён не зрабіў ніякай розніцы паміж намі ды імі і праз веру ачысціў іхнія сэрцы. ¹⁰Навошта ж цяпер выпрабоўваеце Бога, ускладаючы вучням на шыю ярмо, якое не маглі несці ні айцы нашыя, ні мы? ¹¹Але мы верым, што ласкаю Пана Езуса мы будзем збаўленыя таксама, як і яны».

¹²Замоўклі ўсе сабраныя і слухалі апапавяданне Барнабы і Паўла пра тое, як шмат знакаў і цудаў учыніў Бог праз іх сярод язычнікаў.

Прамова Якуба

¹³Калі яны скончылі, загаварыў Якуб, кажучы: «Браты, паслухайце мяне. ¹⁴Сымон раскажаў, як Бог спачатку паглядзеў на язычнікаў, каб выбраць з іх народ для свайго імя. ¹⁵І з гэтым згаджаюцца словы прарокаў, як напісана:

¹⁶*“Потым вярнуся*

і адбудую заняпалы шацёр Давіда,

адбудую руіны яго і пастаўлю нанова,

¹⁷*каб астатнія людзі шукалі Пана,*

і ўсе народы, над якімі заклікаюць імя Маё, —

кажа Пан, які чыніць гэтыя справы, ¹⁸вядомыя спрадвеку”.

¹⁹Таму я лічу, што не трэба абцяжарваць тых язычнікаў, якія навяртаюцца да Бога, ²⁰але трэба напісаць ім, каб яны ўстрымліваліся ад апаганьвання ідаламі, ад распусты, ад таго, што задушана, і ад крыві. ²¹Бо з даўніх часоў ёсць у кожным горадзе тыя, хто кожны шабат абвяшчае і чытае ў сінагогах Закон Майсея».

Ліст Сабору

²²Тады Апосталы і старэйшыны разам з усім Касцёлам, выбраўшы сярод сябе Юду, званага Барсабам, і Сілу — мужоў, якія былі першымі сярод братоў, вырашылі паслаць іх у Антыёхію з Паўлам і Барнабам. ²³А праз іх выслалі такі ліст: «Апосталы і старэйшыя браты вітаюць братоў з язычнікаў у Антыёхіі, Сірыі і Цыліцыі! ²⁴Мы пачулі, што некаторыя з нас адправіліся без нашага даручэння і ўстрывожылі вас словамі, занепакоіўшы вашыя душы. ²⁵Таму мы згодна вырашылі выбраць мужоў і паслаць іх да вас з нашымі ўмілаванымі Барнабам і Паўлам, людзьмі, ²⁶якія аддаюць сваё жыццё дзеля імя Пана нашага Езуса Хрыста. ²⁷Мы паслалі да вас Юду і Сілу, якія абвесцяць вам тое самае словамі. ²⁸Бо Дух Святы і мы пастанавілі не ўскладаць на вас болей ніякага цяжару, акрамя таго, што неабходна: ²⁹устрымлівайцеся ад ахвяраў,

прывесеных ідалам, ад крыві, ад таго, што задушана, і ад распусты. Калі будзеце ўстрымлівацца ад гэтага, добра зробіце. Бывайце здаровы».

Пасланцы ў Антыёхіі

³⁰Пасланья прыйшлі ў Антыёхію і, сабраўшы людзей, аддалі ліст. ³¹Калі яго прачыталі, узрадаваліся гэтаму настаўленню. ³²Юда і Сіла, якія самі былі прарокамі, многімі прамовамі настаўлялі і ўмацоўвалі братоў. ³³Прабыўшы там пэўны час, браты адпусцілі іх з супакоем да тых, хто іх паслаў. ^{(34) 35}Але Павел і Барнаба заставаліся ў Антыёхіі, навучаючы і абвяшчаючы разам з многімі іншымі слова Пана.

ДРУГОЕ МІСІЙНАЕ ПАДАРОЖЖА ПАЎЛА

Расстанне Паўла і Барнабы

³⁶Праз некалькі дзён Павел сказаў Барнабу: «Вернемся і наведаем нашых братоў ва ўсіх гарадах, дзе мы абвяшчалі слова Пана, і паглядзім, як яны маюцца». ³⁷Тады Барнаба хацеў узяць з сабою Яна, якога звалі Маркам. ³⁸Але Павел палічыў, што не трэба браць з сабой таго, хто адышоў ад іх у Памфіліі і не спадарожнічаў ім у працы. ³⁹Адбылася спрэчка, так што яны разышліся адзін з адным. Тады Барнаба ўзяў з сабою Марка і паплыў на Кіпр, ⁴⁰а Павел выбраў сабе Сілу і, калі браты даручылі яго ласцы Пана, вырушыў. ⁴¹Праходзіў ён праз Сірыю і Цыліцыю, умацоўваючы Касцёлы.

Пакліканне Цімафея

16¹Прыбыў у Дэрбэ і Лістру. Быў там адзін вучань па імені Цімафей, сын жанчыны юдэйкі, якая паверыла, і бацькі грэка. ²Браты ў Лістры і Іконіі добра сведчылі пра яго. ³Таму Павел захацеў узяць яго з сабою. Узяўшы, абрэзаў яго дзеля юдэяў, якія былі ў тых мясцінах. Бо ўсе ведалі, што бацька ягоны быў грэкам. ⁴Калі праходзілі праз гарады, наказвалі ім захоўваць пастановы, прынятыя Апосталамі і старэйшынамі ў Ерузалеме. ⁵Касцёлы ж умацоўваліся ў веры і штодня ўзрасталі ў колькасці.

Падарожжа праз Малую Азію

⁶Прайшлі Фрыгію і краіну галатаў, а Дух Святы стрымліваў іх ад абвяшчэння слова ў Азіі. ⁷Прышоўшы ў Мізію, спрабавалі ісці ў Бітынію, але Дух Езуса не дазволіў ім. ⁸Тады яны прайшлі Мізію і сышлі ў Трааду. ⁹І меў Павел уначы бачанне: стаяў перад ім чалавек, нейкі македонец, і прасіў яго, кажучы: «Прыйдзі ў Македонію і дапамажы нам!» ¹⁰Пасля гэтага бачання мы

адразу вырашылі адправіцца ў Македонію, упэўненыя, што Бог паклікаў нас абвяшчаць там Евангелле.

Павел у Філіпах

¹¹Калі мы адплылі з Траады, прыбылі проста ў Саматракі, а на другі дзень у Неапаль, ¹²і адтуль у Філіпы, першы ў той частцы Македоніі горад, калонію. У гэтым горадзе мы прабылі некалькі дзён. ¹³У дзень шабату выйшлі за браму да ракі, дзе, як мы лічылі, адбывалася малітва. Сеўшы, мы размаўлялі з жанчынамі, якія сабраліся.

¹⁴Адна жанчына, па імені Лідзія, гандлярка пурпурам з горада Тыятыра, якая пакланялася Богу, таксама слухала. Пан адкрыў яе сэрца, каб яна прыняла словы Паўла. ¹⁵Калі ж яна разам з домам сваім ахрысцілася, папрасіла, кажучы: «Калі лічыце, што я верная Пану, увайдзіце ў мой дом і заставайцеся». І прымусіла нас.

Арышт Паўла і Сілы

¹⁶Калі мы ішлі на малітву, нам сустрэлася адна служанка, якая мела духа прадбачання і прадказаннямі здабывала сваім гаспадарам вялікія сродкі. ¹⁷Ідучы за Паўлам і за намі, яна крычала: «Гэтыя людзі — слугі Найвышэйшага Бога, яны абвяшчаюць нам шлях збаўлення». ¹⁸Так рабіла яна шмат дзён. Але Павел, разлаваўшыся, павярнуўся і сказаў духу: «У імя Езуса Хрыста загадваю табе выйсці з яе». І той адразу выйшаў. ¹⁹Тады гаспадары яе, убачыўшы, што знікла надзея на іхні заробак, схапілі Паўла і Сілу і пацягнулі на рынак да правадыроў. ²⁰Прывёўшы іх да кіраўнікоў, сказалі: «Гэтыя людзі, будучы юдэямі, падбухторваюць наш горад ²¹і прапаведуюць звычаі, якія нам, рымскім грамадзянам, нельга прымаць і выконваць». ²²Тады натоўп паўстаў супраць Паўла і Сілы, а кіраўнікі сарвалі з іх адзенне і загадалі біць розгамі. ²³Нанёсшы ім шмат удараў, кінулі ў вязніцу і загадалі вартаўніку пільна сцерагчы іх. ²⁴Атрымаўшы такі загад, ён кінуў іх ва ўнутраную вязніцу і надзеў ім на ногі калодкі.

Цудоўнае вызваленне з вязніцы

²⁵Каля поўначы Павел і Сіла маліліся, спяваючы гімны Богу, а вязні слухалі іх. ²⁶Раптам пачаўся вялікі землятрус, так што задрыжэлі падмуркі вязніцы. Адразу адчыніліся ўсе дзверы і апалі ўсе пумы. ²⁷Калі вартаўнік прагнуўся і ўбачыў адчыненыя дзверы вязніцы, выцягнуў меч і хацеў забіць сябе, думаючы, што ўсе вязні ўцяклі. Але Павел ускрыкнуў моцным голасам: ²⁸«Не рабі сабе нічога благога, бо ўсе мы тут». ²⁹Папрасіўшы святла, вартаўнік увайшоў і,

трасучыся, упаў перад Паўлам і Сілам. ³⁰Затым вывеў іх вонкі і сказаў: «Панове, што мне трэба рабіць, каб збавіцца?» Яны адказалі яму: ³¹«Вер у Пана Езуса, і збавішся ты і дом твой». ³²І абвясцілі слова Пана яму і ўсім, хто быў у яго доме. ³³У тую ж гадзіну ночы ён прыняў іх, абмыў раны і адразу ж ахрысціўся сам і ўся яго сям'я. ³⁴Потым завёў іх у свой дом, накрыў ім стол і з усімі хатнімі сваімі цешыўся, што паверыў у Бога.

³⁵Калі настаў дзень, кіраўнікі паслалі ліктараў, кажучы: «Вызвалі гэтых людзей!» ³⁶Вартаўнік паведаміў пра гэта Паўлу: «Кіраўнікі сказалі адпусціць вас. Таму цяпер выходзьце і ідзіце ў супакоі». ³⁷Але Павел сказаў ім: «Нас, рымскіх грамадзянаў, прылюдна білі, кінулі ў вязніцу, а цяпер нас употай выпускаюць. Не, няхай прыйдуць і самі выведуць нас». ³⁸Ліктары паведамілі гэтыя словы кіраўнікам. Тыя спалохаліся, пачуўшы, што гэта рымскія грамадзяне. ³⁹Таму прыйшлі і перапрасілі іх. І, вывеўшы, папрасілі пакінуць горад. ⁴⁰Калі яны выйшлі з вязніцы, прыйшлі да Лідзіі, а калі ўбачылі братоў, далі ім настаўленні і адышлі.

У Тэсалоніцы. Цяжкасці з юдэямі

17 ¹Прайшоўшы праз Амфіпаль і Апалонію, яны прыйшлі ў Тэсалоніку, дзе была юдэйская сінагога. ²Павел сваім звычаем увайшоў да іх і тры шабаты дыскутаваў з імі на падставе Пісання, ³адкрываючы і даказваючы ім, што Хрыстус павінен быў цярпець і ўваскрэснуць і што: «Гэты Езус, якога вам прапаведую, — гэта Хрыстус». ⁴Некаторыя з іх паверылі і далучыліся да Паўла і Сілы — вялікае мноства пабожных грэкаў і нямала знатных жанчын. ⁵Тады юдэі, ахопленыя зайздасцю, узялі з рынку нейкіх нягодных людзей, сабралі натоўп і пачалі бунтаваць горад. Падышоўшы да дома Ясона, яны шукалі іх, каб вывесці да народу. ⁶Калі ж не знайшлі, пацягнулі Ясона і некаторых братоў да гарадскіх уладаў з крыкам: «Тыя, што бунтуюць увесь свет, прыйшлі і сюды, ⁷а Ясон прыняў іх. Усе яны паступаюць насуперак загадаў цэзара, кажучы, што ёсць іншы кароль — Езус». ⁸Устрывожыўся народ і гарадскія ўлады, якія слухалі гэта. ⁹Але, атрымаўшы даволі шмат ад Ясона і іншых, адпусцілі іх.

Павел і Сіла ў Бэрэі

¹⁰Тады браты адразу ж уначы адправілі Паўла і Сілу ў Бэрэю. Прыбыўшы туды, яны пайшлі ў юдэйскую сінагогу. ¹¹Тутэйшыя былі больш прыхільныя, чым у Тэсалоніках, яны прынялі слова з усёй ахвотай і кожны дзень даследавалі Пісанне, ці так яно ёсць. ¹²Многія з іх паверылі — і з грэцкіх знатных жанчын, і з мужчын нямала. ¹³Калі ж даведаліся тэсаланікійскія юдэі, што і ў Бэрэі Павел

прапаведуе Божае слова, прыйшлі таксама туды ды падбухторвалі і бунтавалі натоўп. ¹⁴Тады браты адразу ж адправілі Паўла, каб ён пайшоў да самага мора, а Сіла і Цімафей засталіся. ¹⁵Тыя, хто спадарожнічаў Паўлу, правялі яго аж да Атэн. Атрымаўшы наказ для Сілы і Цімафея, каб як мага хутчэй прыйшлі да яго, вярнуліся.

Павел у Атэнах

¹⁶Калі Павел чакаў іх у Атэнах, яго дух абураўся на від горада, перапоўненага ідаламі. ¹⁷Ён размаўляў у сінагозе з юдэямі і з тымі, хто баіцца Бога, і штодня з сустрэчнымі на рынку. ¹⁸Спрачаліся з ім некаторыя філосафы з эпікурэйцаў і стоікаў. Адны казалі: «Што хоча сказаць гэты пустаслоў?» Іншыя: «Здаецца, ён прапаведуе чужых багоў», — таму што ён прапаведаваў ім Езуса і ўваскрасенне. ¹⁹Яны ўзялі яго і прывялі на Арэапаг, кажучы: «Ці можам даведацца, што гэта за новае вучэнне, якое ты абвяшчаеш? ²⁰Бо нешта дзіўнае ўкладаеш нам у вушы. Мы хочам ведаць, што гэта азначае?» ²¹А ўсе атэнцы ды іншаземцы, якія жылі там, нічым так ахвотна не займаліся, як расказваннем або слуханнем чагосьці новага.

Прамова Паўла на Арэапагу

²²Павел стаў пасярод Арэапагу і сказаў: «Атэнцы, я бачу, што ва ўсім вы вельмі рэлігійныя. ²³Бо, калі я праходзіў і аглядаў вашыя святыні, я знайшоў таксама алтар, на якім было напісана: “Невядомаму Богу”. Таго, каму вы, не ведаючы, пакланяецеся, я абвяшчаю вам. ²⁴Бог, які стварыў свет і ўсё, што ў ім, будучы Панам неба і зямлі, жыве не ў святынях, збудаваных рукамі, ²⁵і не з рук чалавечых прымае служэнне, быццам бы маючы ў нечым патрэбу. Ён сам дае ўсяму жыццё, дыханне і ўсё. ²⁶Ён учыніў з аднаго ўвесь род чалавечы, каб рассяліўся ён па ўсёй зямлі. Прызначыў устаноўленыя часы і межы іх рассялення, ²⁷каб яны шукалі Бога. Можа намацаюць і знойдуць Яго, бо Ён недалёка ад кожнага з нас. ²⁸Бо ў Ім мы жывём, рухаемся і існуём, як некаторыя з вашых паэтаў казалі:

“І мы род Ягоны”.

²⁹Дык калі мы належым да Божага роду, то не павінны думаць, што боства падобна да золата ці срэбра, ці каменя, да выявы мастацтва і чалавечай фантазіі. ³⁰Не зважаючы на часы няведання, Бог цяпер наказвае людзям, каб усе і паўсюль каяліся, ³¹бо Ён вызначыў дзень, калі будзе справядліва судзіць свет праз Чалавека, якога прызначыў, і даў доказ усім, уваскрасіўшы Яго».

³²Калі пачулі пра ўваскрасенне, адныя насміхаліся, а другія казалі: «Паслухаем цябе пра гэта іншым разам». ³³Так Павел выйшаў ад іх. ³⁴Але

некаторыя людзі далучыліся да яго і паверылі. Сярод іх быў Дыянзіій Арэапагіт, жанчына па імені Дамарыс ды іншыя разам з імі.

Павел у Карынце

18 ¹Пасля гэтага Павел пакінуў Атэны і прыбыў у Карынт. ²Знайшоўшы нейкага юдэя па імені Аквіла, родам з Понта, які нядаўна прыйшоў з Італіі, і Прысцылу, жонку ягоную, — бо Клаўдзій загадаў усім юдэям пакінуць Рым, — прыйшоў да іх. ³А паколькі займаўся тым жа рамяством, заставаўся ў іх і працаваў. Яны ж займаліся вырабам намётаў. ⁴Кожны шабат ён прамаўляў у сінагозе і пераконваў юдэяў і грэкаў.

⁵Калі прыйшлі з Македоніі Сіла і Цімафей, Павел заняўся навучаннем і сведчыў юдэям, што Езус ёсць Месіяй. ⁶А калі яны пярэчылі і блюзнерылі, ён абтрос сваю вопратку і сказаў ім: «Кроў ваша на галаву вашу. Я — чысты. Цяпер іду да язычнікаў». ⁷Адышоўшы адтуль, прыйшоў у дом аднаго чалавека па імені Ціт Юст, які шанаваў Бога і дом якога быў побач з сінагогай. ⁸Крысп, кіраўнік сінагогі, паверыў у Пана з усім домам сваім. І шмат хто з карынцянаў, якія слухалі, паверылі і ахрысціліся.

⁹Пан ноччу ў бачанні сказаў Паўлу: «Не бойся, але кажы і не маўчы, ¹⁰ таму што Я з табою і ніхто не адважыцца зрабіць табе зло, бо ў Мяне шмат людзей у гэтым горадзе». ¹¹І прабыў ён год і шэсць месяцаў, навучаючы іх Божаю слову.

Павел перад Галіёнам

¹²Калі Галіён быў праконсулам у Ахаі, юдэі аднадушна паўсталі супраць Паўла і прывялі яго ў суд, ¹³ кажучы: «Ён намаўляе людзей шанаваць Бога нязгодна з Законам». ¹⁴Калі Павел хацеў адкрыць вусны, Галіён сказаў юдэям: «Юдэі, калі б размова ішла пра нейкую крыўду ці несправядлівы ўчынак, я б выслухаў вас, ¹⁵ але калі спрэчка ідзе пра слова і пра імёны, і пра ваш Закон, то разглядайце самі. Я не хачу быць суддзёю ў гэтых справах». ¹⁶І выгнаў іх з суда. ¹⁷Схапіўшы кіраўніка сінагогі Састэна, усе білі яго перад судом. А Галіёну не было да гэтага ніякай справы.

Вяртанне ў Антыёхію

¹⁸Павел жа прабыў там яшчэ даволі шмат дзён і, развітаўшыся з братамі, паплыў у Сірыю, а з ім Прысцыла і Аквіла. У Кенхрах ён абстрыг сабе галаву, бо даў такое абяцанне. ¹⁹А калі прыйшоў у Эфес, пакінуў іх там, а сам увайшоў у сінагогу і размаўляў там з юдэямі. ²⁰Калі ж яны прасілі пабыць у іх даўжэй, ён не згадзіўся, ²¹ а на развітанне сказаў ім: «Я вярнуся да вас, калі захоча Бог». І

адплыў з Эфеса. ²²Прыбыўшы ў Цэзарэю, ён увайшоў і прывітаў Касцёл, затым адышоў у Антыёхію.

Трэцяе місійнае падарожжа Паўла

²³Правёўшы там пэўны час, выйшаў і праходзіў па чарзе краіну галатаў і Фрыгію, умацоўваючы ўсіх вучняў.

Дзейнасць Апалоса

²⁴Нейкі юдэй па імені Апалос, родам з Александрыі, чалавек красамоўны і знаўца Пісанняў, прыйшоў у Эфес. ²⁵Быў ён настаўлены на шлях Пана і з запалам прамаўляў і вучыў старанна пра Езуса, хоць і ведаў толькі хрост Яна. ²⁶Ён пачаў адважна прамаўляць у сінагозе. Калі яго пачулі Прысцыла і Аквіла, прынялі яго да сябе і растлумачылі яму шлях Божы. ²⁷А калі ён збіраўся ісці ў Ахаю, браты напісалі вучням, каб тыя прынялі яго. Калі ён прыйшоў, шмат дапамагаў тым, хто паверыў дзякуючы ласцы. ²⁸Адважна пераконваў юдэяў, публічна даказваючы праз Пісання, што Езус — гэта Месія.

Вучні Яна ў Эфесе атрымліваюць Духа

19 ¹Калі Апалос быў у Карынце, Павел прайшоў праз горныя ваколіцы, спусціўся ў Эфес і, знайшоўшы там некаторых вучняў, ²сказаў ім: «Ці атрымалі вы Духа Святога, калі паверылі?» А яны адказалі яму: «Мы і не чулі, што ёсць Дух Святы». ³Ён спытаў: «У што ж вы хрысціліся?» Яны адказалі: «У хрост Яна». Павел сказаў: ⁴«Ян хрысціў хростам пакаяння, кажучы людзям, каб паверылі ў таго, хто ідзе пасля яго, гэта значыць, у Езуса». ⁵Калі гэта пачулі, ахрысціліся ў імя Пана Езуса. ⁶І калі Павел усклаў на іх рукі, Дух Святы сышоў на іх. Яны гаварылі мовамі і прарочылі. ⁷А было ўсіх каля дванаццаці чалавек.

Павел прапаведуе ў Эфесе і чыніць цуды

⁸Увайшоўшы ў сінагогу, ён адважна прамаўляў тры месяцы, прапаведуючы і пераконваючы наконт Богага Валадарства. ⁹А калі некаторыя заўпарціліся і не верылі, зласловячы шлях Пана перад народамі, Павел пакінуў іх, узяўшы з сабою вучняў, і штодня прапаведаваў у школе Тырана. ¹⁰Гэта працягвалася два гады, так што ўсе жыхары Азіі, юдэі і грэкі, пачулі слова Пана. ¹¹Бог рабіў надзвычайныя цуды рукамі Паўла, ¹²так што на хворых ускладалі хусты і паясы з яго цела, і хваробы пакідалі іх, і злыя духі выходзілі з іх.

Юдэйскія заклінальнікі

¹³Нават некаторыя з вандроўных юдэйскіх заклінальнікаў заклікалі над тымі, хто быў апанаваны злымі духамі, імя Пана Езуса, кажучы: «Заклінаю вас Езусам, якога прапаведуе Павел». ¹⁴Рабілі гэта сем сыноў пэўнага Скевы, юдэйскага першасвятара. ¹⁵Але злы дух адказаў ім: «Я знаю Езуса і ведаю Паўла, а вы хто такія?» ¹⁶І накінуўся на іх чалавек, у якім быў злы дух, і, перамогшы абодвух, адолеў іх так, што яны ўцяклі з таго дома голыя і параненыя. ¹⁷Пра гэта стала вядома сярод усіх юдэяў і грэкаў, якія жылі ў Эфесе. Страх ахапіў іх усіх, і ўзвялічана было імя Пана Езуса. ¹⁸Многія з тых, хто паверыў, прыходзілі, вызнаючы і выяўляючы свае ўчынкi. ¹⁹Нямала з тых, хто займаўся чарадзействам, сабраўшы свае кнігі, спалілі іх перад усімі. А калі падлічылі іх кошт, аказалася іх на пяцьдзясят тысяч срэбных манет. ²⁰Так моцна ўзрастала і ўмацоўвалася слова Пана.

Планы Паўла

²¹Калі гэта здзейснілася, Павел вырашыў прайсці Македонію і Ахаю і накіравацца ў Ерузалем, кажучы: «Калі пабуду там, дык я павінен убачыць і Рым». ²²І паслаў у Македонію з тых, хто служыў яму, двух – Цімафея і Эраста, а сам пэўны час заставаўся ў Азіі.

Дэметрый супраць Паўла

²³У гэты час узнялося немалое абурэнне з прычыны шляху Пана. ²⁴Нейкі Дэметрый, што займаўся срэбрам і рабіў срэбныя святыні Артэміды, прыносіў немалы прыбытак рамеснікам. ²⁵Ён сабраў іх і іншых падобных рамеснікаў і сказаў: «Мужы, вы ведаеце, што наш дастатак залежыць ад гэтага занятку. ²⁶А вы бачыце і чуеце, што не толькі ў Эфесе, але і амаль па ўсёй Азіі гэты Павел пераканаў і адварнуў нямала народу, кажучы, што не з'яўляецца багамі тое, што зроблена рукамі. ²⁷Гэта пагражае нам не толькі тым, што наша доля прыйдзе ў заняпад, але і святыня вялікай багіні Артэміды будзе лічыцца нічога не вартай, і пазбавіцца велічы тая, якой пакланяецца ўся Азія і свет».

²⁸Пачуўшы гэта, яны напоўніліся гневамі і закрычалі: «Вялікая Артэміда Эфеская!» ²⁹Увесь горад ахапіла хваляванне. Схапіўшы спадарожнікаў Паўла, македонцаў Гая і Арыстарха, яны ўсёй грамадой кінуліся да тэатра. ³⁰Калі Павел хацеў увайсці ў тэатр, вучні не пусцілі яго. ³¹Таксама некаторыя кіраўнікі правінцыі, якія прызнаваліся да яго, паслалі да яго з просьбай, каб не паказваўся ў тэатры. ³²Тым часам адны крычалі адно, другія — іншае, бо сход быў бязладны і многія не ведалі, чаго сабраліся.

³³Тады з натоўпу вывелі Аляксандра, якога юдэі выштурхнулі наперад. Аляксандр даў знак рукой, што хоча апраўдацца перад народам. ³⁴Калі ж даведаліся, што ён юдэй, усе ў адзін голас і каля дзвюх гадзін крычалі: «Вялікая Артэміда Эфеская!» ³⁵Урэшце гарадскі пісар супакоіў народ, сказаўшы: «Эфесцы, хто з людзей не ведае, што горад Эфес — захавальнік святыні вялікай Артэміды і яе выявы, што ўпала з неба?» ³⁶А паколькі гэта бясспрэчна, то вам трэба захоўваць спакой і не рабіць нічога паспешна. ³⁷Вы прывялі гэтых людзей, якія не блюзнерылі і не зняважылі нашай багіні. ³⁸Калі ж Дэметрыі і рамеснікі, што з ім, маюць супраць кагосьці справу, дык на рынку адбываюцца суды і ёсць праконсулы. Няхай абвінавачваюць адны другіх. ³⁹А калі вы дабіваецеся чагосьці іншага, то гэта вырашыцца на законным сходзе. ⁴⁰Бо нам пагражае абвінавачанне ў сённяяшнім хваляванні, і няма ніякай прычыны, каб апраўдаць наша зборышча». Сказаўшы гэта, ён распусціў сход.

Павел адпраўляецца ў Македонію і Грэцыю

20 ¹Калі сунялося хваляванне, Павел склікаў вучняў і, падбадзёрыўшы іх, развітаўся з імі ды адправіўся ў Македонію. ²Прайшоўшы праз гэтыя мясціны і заахваціўшы многімі словамі, прыйшоў у Грэцыю. ³Прабыў ён там тры месяцы. Калі захацеў адплысці ў Сірыю, юдэі ўчынілі супраць яго змову, таму ён вырашыў вяртацца праз Македонію. ⁴Яго суправаджалі Сапатэр, сын Піра, з Бэрэі, Арыстарх і Сэкунд з тэсаланікійцаў, а таксама Гай з Дэрбэ і Цімафей, Тыхік і Трафім з Азіі. ⁵Яны пайшлі наперад і чакалі нас у Траадзе. ⁶А мы адплылі з Філіпаў пасля свята Праснакоў і праз пяць дзён прыбылі адтуль у Трааду, дзе правялі сем дзён.

У Траадзе. Уваскрашэнне Эўтыха

⁷У першы дзень пасля шабату, калі мы сабраліся на ламанне хлеба, Павел прамовіў да іх, бо збіраўся зранку адысці, і зацягнуў сваю прамову да поўначы. ⁸У святліцы, дзе мы сабраліся, было шмат свяцільнікаў. ⁹Адзін юнак, па імені Эўтых, які сядзеў на акне, глыбока заснуў, калі Павел доўга гаварыў. Урэшце, змораны сном, ён зваліўся з трэцяга паверху, і яго паднялі мёртвым. ¹⁰Павел, спусціўшыся, прытуліў яго і сказаў: «Не трывожцеся, бо душа яго ў ім!» ¹¹Затым падняўшыся, ён ламаў хлеб і спажываў, і яшчэ доўга прамаўляў да самай раніцы, а пасля адышоў. ¹²А юнака павялі жывым і на радасць многім.

3 Траады ў Мілет

¹³Мы ж селі раней на карабель і паплылі ў Асас, каб забраць адтуль Паўла, бо ён так загадаў, пажадаўшы ісці пехатою. ¹⁴Калі ж ён сустрэўся з намі ў Асасе, мы забралі яго і прыбылі ў Мітылену. ¹⁵Адплыўшы адтуль, мы назаўтра прысталі насупраць Хіёса, на другі дзень накіраваліся ў Самас, а на наступны – прыбылі ў Мілет, ¹⁶бо Павел вырашыў абмінуць Эфес, каб не марнаваць час у Азіі. Ён спяшаўся, каб па магчымасці прыбыць у Ерузалем на дзень Пяцідзясятніцы.

Развітанне з эфесцамі

¹⁷Паслаўшы з Мілета ў Эфес, Павел паклікаў старэйшын Касцёла. ¹⁸А калі яны прыйшлі да яго, сказаў ім: «Вы ведаеце, што з першага дня майго прыходу ў Азію, я ўвесь час быў з вамі. ¹⁹Служыў Пану з усёй пакораю і ў слязах ды сярод выпрабаванняў, якія сустрэлі мяне з-за подступаў юдэйскіх. ²⁰Я не мінаў нічога карыснага, пра што б ні абвяшчаў і чаму б ні вучыў вас публічна і па дамах, ²¹даючы сведчанне юдэям і грэкам пра навяртанне да Бога і пра веру ў Пана нашага Езуса. ²²Цяпер, прымушаны Духам, я іду ў Ерузалем, не ведаючы, што мяне там сустрэне, ²³апроч таго, што Дух Святы ў кожным горадзе сведчыць, кажучы, што чакаюць мяне кайданы і ўціск. ²⁴Але маё жыццё для мяне не вартае нічога. Толькі б скончыў бег свой і служэнне, якое прыняў ад Пана Езуса, каб даць сведчанне пра Евангелле Божай ласкі.

²⁵Цяпер я ведаю, што вы ўсе, сярод якіх я хадзіў, кажучы пра Валадарства, больш не ўбачыце мяне. ²⁶Таму сёння сведчу вам, што я чысты ад крыві ўсіх, ²⁷бо не ўхіляўся я ад абвяшчэння вам усёй Божай волі. ²⁸Зважайце на сябе і на ўвесь статак, у якім Дух Святы паставіў вас біскупамі, каб вы пасвілі Касцёл Божы, які Ён прыдбаў уласнай крывёю. ²⁹Ведаю, што пасля майго адыходу ўвойдуць да вас лютыя ваўкі, якія не пашкадуюць статка. ³⁰І з вас саміх паўстануць людзі, якія будуць казаць падступна, каб пацягнуць за сабою вучняў. ³¹Таму чуйце, памятаючы, што я тры гады ўдзень і ўначы не пераставаў вучыць кожнага з вас са слязьмі.

³²А сёння даручаю вас Богу і слову Ягонага ласкі, якое можа вас умацаваць і даць спадчыну між усіх асвятчаных. ³³Ні срэбра, ні золата, ні вопраткі я ні ад кога не пажадаў. ³⁴Самі ведаеце, што гэтыя рукі служылі патрэбам маім і тых, хто быў са мною. ³⁵Ва ўсім я паказаў вам, што, так працуючы, трэба дапамагаць слабым, памятаючы словы Пана Езуса, які Ён сказаў: “Больш шчасця ў тым, каб даваць, чым у тым, каб браць!”».

³⁶Сказаўшы гэта, ён уклечыў і маліўся разам з імі ўсімі. ³⁷Тады ўсе ўзнялі вялікі плач, кідаліся Паўлу на шыю і цалавалі яго. ³⁸Найбольш смуткавалі з-за слова, якое ён сказаў, што ўжо не ўбачаць яго. І праводзілі яго да карабля.

ЗАКАНЧЭННЕ ДЗЕЙНАСЦІ ПАЎЛА І АРЫШТ

Павел адпраўляецца ў Ерузалем

21 ¹Калі мы, расстаўшыся з імі, адплылі, то простым шляхам прыбылі на Кос, затым — на Родас, а адтуль — у Патару. ²Знайшоўшы карабель, які плыў у Феніцыю, мы селі і паплылі. ³А калі паказаўся Кіпр, мы абмінулі яго злева і паплылі ў Сірыю. Прысталі ў Тыры, бо там трэба было разгрузіць карабель. ⁴Знайшоўшы вучняў, мы засталіся там на сем дзён. Яны ж, натхнёныя Духам, казалі Паўлу не ісці ў Ерузалем. ⁵Пасля гэтых дзён мы выбраліся ў дарогу, а ўсе з жонкамі і дзецьмі праводзілі нас за горад. Уклечыўшы на беразе і памаліўшыся, ⁶мы развіталіся адзін з адным і селі на карабель, а яны вярнуліся да сябе. ⁷На заканчэнне нашага плавання мы прыбылі з Тыра ў Пталемаіду, дзе прывіталі братоў і прабылі ў іх адзін дзень.

У Цэзарэі. Прароцтва Агава

⁸Назаўтра адышлі і прыбылі ў Цэзарэю. Увайшоўшы ў дом дабравесніка Філіпа, аднаго з сямі дыяканаў, мы засталіся ў яго. ⁹Ён меў чатыры дачкі, дзевы, якія прарочылі. ¹⁰У той час, як мы былі ў іх шмат дзён, прыйшоў з юдэі пэўны прарок, па імені Агаў. ¹¹Ён увайшоў да нас, узяў Паўлаў пояс і, звязаўшы сабе рукі і ногі, сказаў: «Так кажа Дух Святы: “Таго чалавека, чый гэта пояс, так звяжучь у Ерузалеме юдэі і аддадуць у рукі язычнікаў”». ¹²Калі мы гэта пачулі, угаворвалі Паўла разам з тамтэйшымі братамі не хадзіць у Ерузалем. ¹³Аднак Павел адказаў: «Навошта плачаце і засмучаеце маё сэрца? Бо я дзеля імя Пана Езуса гатовы не толькі быць звязаным, але і памерці ў Ерузалеме». ¹⁴Паколькі яго не ўдалося ўгаварыць, мы супакоіліся, сказаўшы: «Няхай будзе воля Пана!»»

Павел у Ерузалеме

¹⁵Пасля гэтых дзён мы падрыхтаваліся і вырушылі ў Ерузалем. ¹⁶З намі пайшлі некаторыя вучні з Цэзарэі і прывялі да нас нейкага Мнасона з Кіпра, даўняга вучня, які меў нас прыняць.

¹⁷Калі мы прыйшлі ў Ерузалем, браты радасна прынялі нас. ¹⁸На другі дзень Павел пайшоў з намі да Якуба, куды прыйшлі таксама ўсе старэйшыны. ¹⁹Прывітаўшы іх, ён падрабязна расказваў пра тое, што Бог учыніў сярод

язычнікаў праз яго служэнне. ²⁰Пачуўшы гэта, яны ўславілі Бога і сказалі яму: «Бачыш, брат, колькі тысяч юдэяў паверыла, а ўсе яны рупліўцы Закону. ²¹Яны чулі пра цябе, быццам ты юдэяў, якія жывуць сярод язычнікаў, вучыш адступаць ад Майсея, кажучы, каб не абразалі дзяцей і не трымаліся звычайу. ²²Дык што ж? Яны напэўна пачуюць, што ты прыйшоў. ²³Зрабі тое, што мы кажам табе. У нас ёсць чатыры мужчыны, якія далі абяцанне. ²⁴Вазьмі іх з сабою, ачысціся разам з імі і заплаці за іх выдаткі, каб яны абстрыглі свае галовы. Так даведаюцца ўсе, што ім кажуць пра цябе няпраўду і што ты сам выконваеш Закон. ²⁵А што да тых язычнікаў, якія паверылі, мы напісалі ім сваю параду, каб яны стрымліваліся ад ахвяраў, прынесеных ідалам, ад крыві, ад таго, што задушана, і ад распусты».

²⁶Тады Павел узяў тых мужчын і назаўтра, ачысціўшыся з імі, увайшоў у святыню і абвясціў пра заканчэнне дзён ачышчэння, калі за кожнага з іх павінна быць прынесена ахвяра.

Арышт Паўла

²⁷Калі ж заканчваліся сем дзён, юдэі з Азіі, убачыўшы яго ў святыні, падбухторылі ўвесь народ і схапілі яго ²⁸з крыкам: «Мужы ізраэльскія, дапамажыце! Гэты чалавек усюды ўсіх навучае супраць народу, Закону і гэтага месца. Яшчэ і грэкаў увёў у святыню і апаганіў гэтае святое месца». ²⁹Бо перад тым яны бачылі ў горадзе з ім Трафіма эфесца і казалі пра яго, што Павел увёў яго ў святыню. ³⁰Увесь горад узрушыўся, і збегся народ. Яны схапілі Паўла, выцягнулі яго са святыні і адразу зачынілі дзверы. ³¹Калі хацелі забіць яго, да тысячніка кагорты дайшла вестка, што ўвесь Ерузалем збунтаваўся. ³²Ён адразу ж узяў жаўнераў і сотнікаў і прыбег да іх. Убачыўшы тысячніка і жаўнераў, яны перасталі біць Паўла. ³³Тады тысячнік, наблізіўшыся, схапіў яго і загадаў скаваць падвойнымі ланцугамі. Дапытваўся таксама, хто ён і што ўчыніў. ³⁴У натоўпе ж усе крычалі сваё. Не здолеўшы даведацца нічога пэўнага з-за шуму, ён загадаў завесці яго ў крэпасць. ³⁵Калі быў на прыступках, жаўнеры мусілі несці яго з прычыны націску натоўпу, ³⁶бо шмат народу ішло за ім і крычала: «Забі яго!»

³⁷Пры ўваходзе ў крэпасць Павел сказаў тысячніку: «Ці можна сказаць табе нешта?» Той адказаў: «Ты гаворыш па-грэцку? ³⁸Значыць ты не той егіпцянін, які нядаўна ўчыніў бунт і вывеў на пустыню чатыры тысячы забойцаў?» ³⁹Павел адказаў: «Я юдэй з Тарса, грамадзянін вядомага горада ў Цыліцыі. Прашу цябе, дазволь мне звярнуцца да народу». ⁴⁰Калі ж той дазволіў, Павел, стоячы на прыступках, даў народу знак рукой. Калі настала поўная ціша, прамовіў па-габрэйску, кажучы:

Прамова Паўла да юдэяў

22 ¹ «Браты і айцы, цяпер паслухайце маё апраўданне перад вамі». ²

Пачуўшы, што ён гаворыць з імі на габрэйскай мове, яшчэ больш суцішыліся. А ён сказаў: ³ «Я — юдэй, нарадзіўся ў Тарсе, што ў Цыліцы, але выхаваны ў гэтым горадзе, каля ног Гамаліэля, навучаны старанна Закону айцоў, руплівец Божы, як і ўсе вы сёння. ⁴ Я бязлітасна пераследаваў гэты шлях, звязваў і кідаў у вязніцу мужчын і жанчын, ⁵ як засведчаць пра мяне першасвятар і ўсё старшынства. Атрымаўшы ад іх лісты, я пайшоў да братаў у Дамаск, каб тых, што былі там, звязаць і прывесці ў Ерузалем для пакарання.

⁶ Калі я быў у дарозе і набліжаўся да Дамаска, раптам каля поўдня зазьяла вакол мяне вялікае святло з неба. ⁷ Я ўпаў на зямлю і пачуў голас, які казаў мне: «Саўле, Саўле, чаму ты пераследуеш Мяне?» ⁸ Я адказаў: «Хто Ты, Пане?» Ён адказаў мне: «Я — Езус Назаранін, якога Ты пераследуеш». ⁹ Тыя, хто быў са мною, бачылі святло, але не чулі голасу таго, хто гаварыў са мною. ¹⁰ Тады я сказаў: «Што мне рабіць, Пане?» А Пан сказаў мне: «Устань і ідзі ў Дамаск, там будзе сказана табе пра ўсё, што трэба рабіць». ¹¹ Паколькі я перастаў бачыць ад бляску таго святла, мае спадарожнікі прывялі мяне за руку ў Дамаск.

¹² Нейкі Ананія, чалавек пабожны паводле Закону, пра якога добра сведчылі ўсе жыхары Юдэі, ¹³ прыйшоў да мяне і, стаўшы, сказаў мне: «Браце Саўле, будзь зноў відушчым!» І ў той жа момант я ўбачыў яго. ¹⁴ Ён жа сказаў: «Бог айцоў нашых прадвызначыў цябе, каб ты пазнаў волю Ягоную, убачыў Справядлівага і пачуў голас з вуснаў Ягоных, ¹⁵ бо ты будзеш Яго сведкам перад усімі людзьмі ў тым, што ты бачыў і чуў. ¹⁶ А цяпер чаго ты марудзіш? Устань, ахрысціся і змый грахі свае, паклікаўшы Яго імя».

¹⁷ Калі я вярнуўся ў Ерузалем і маліўся ў святыні, мяне агарнула захапленне. ¹⁸ Я ўбачыў Яго, а Ён казаў мне: «Паспяшайся і выйдзі хутчэй з Ерузалема, бо не прымуць твайго сведчання пра Мяне». ¹⁹ І я сказаў: «Пане, яны ведаюць, што я кідаў у вязніцу і біў у сінагогах тых, хто верыць у Цябе. ²⁰ А калі пралівалася кроў Стэфана, Твайго сведкі, я сам стаяў побач і згаджаўся з яго забойствам, і сцярог адзенне ягоных забойцаў. ²¹ Але Пан сказаў мне: «Ідзі, Я пашлю цябе далёка, да язычнікаў»».

Павел – рымскі грамадзянін

²² Да гэтага слова слухалі яго, а пасля ўзнялі крык, кажучы: «Прэч яго з зямлі, бо такі не мае права жыць!» ²³ Калі яны з крыкам рвалі адзенне і ўздымалі пыл у паветра, ²⁴ тысячнік загадаў адвесці яго ў крэпасць і праз бічаванне даведацца, з якой прычыны так крычалі супраць яго.

²⁵ Але калі расцягнулі яго для бічавання, Павел сказаў сотніку: «Хіба дазволена вам без суда бічаваць рымлянiна?» ²⁶ Пачуўшы гэта, сотнік пайшоў і паведаміў тысячніку, кажучы: «Што ты збіраешся рабіць? Гэта ж рымлянiн». ²⁷ Тады тысячнік, падышоўшы да яго, спытаўся: «Скажы мне, ты рымскі грамадзянiн?» Ён адказаў: «Так». ²⁸ Тысячнік сказаў: «Я за вялікія грошы набыў гэтае грамадзянства». Павел сказаў: «А я нарадзіўся ў ім». ²⁹ Тады адразу адступіліся ад яго тыя, што хацелі дапытаць яго, а тысячнік спалохаўся, калі даведаўся, што ён загадаў звязаць рымскага грамадзянiна.

Павел перад Сінэдрыёнам

³⁰ На другі дзень, жадаючы дакладна ведаць, у чым юдэі абвінавачваюць Паўла, вызваліў яго і загадаў сабрацца першасвятарам і ўсяму Сінэдрыёну. Потым прывёў Паўла і паставіў перад імі.

23 ¹ Павел уважліва паглядзеў на Сінэдрыён і сказаў: «Браты, я да сённяшняга дня жыў перад Богам з чыстым сумленнем». ² Першасвятар Ананія, які стаяў перад ім, загадаў біць яго па вуснах. ³ Тады Павел сказаў яму: «Бог ударыць цябе, сцяна пабеленая. Ты ж сядзіш, каб судзіць мяне паводле Закону, а загадваеш біць мяне супраць Закону?» ⁴ Тыя, што стаялі побач, казалі: «Першасвятара Божага зневажаеш?» ⁵ Павел адказаў: «Я не ведаў, браты, што ён першасвятар. Бо напісана: *“Не будзеш зласловіць кіраўніку народу свайго”*».

⁶ Заўважыўшы, што адна частка — гэта садукееі, а другая — фарысеі, Павел усклікнуў у Сінэдрыёне: «Браты, я фарысей, сын фарысея; мяне судзяць за надзею і ўваскрашэнне памерлых». ⁷ Калі ён сказаў гэта, паміж фарысеямі і садукееямі пачалася спрэчка, і сход падзяліўся. ⁸ Бо садукееі сцвярджаюць, што няма ні ўваскрашэння, ні анёла, ні духа, а фарысеі прызнаюць адно і другое. ⁹ Падняўся вялікі крык. Некаторыя кніжнікі з фарысейскага боку спрачаліся, кажучы: «Нічога дрэннага ў гэтым чалавеку мы не знаходзім. А што калі дух ці анёл прамаўлялі да яго?» ¹⁰ Паколькі спрэчка нарасталая, тысячнік, баючыся, каб не разарвалі Паўла, загадаў жаўнерам пайсці і забраць яго ад іх ды адвесці ў крэпасць. ¹¹ У наступную ноч Пан з’явіўся перад ім і сказаў: «Бадзёрся! Бо як ты сведчыў пра Мяне ў Ерузалеме, так належыць табе сведчыць і ў Рыме».

Змова супраць Паўла

¹² Калі настаў дзень, некаторыя юдэі пакляліся не есці і не піць, пакуль не заб’юць Паўла. ¹³ Было больш за сорак тых, што так пакляліся. ¹⁴ Яны прыйшлі да першасвятароў і старэйшын і казалі: «Мы пакляліся нічога не есці, пакуль

не заб'ём Паўла. ¹⁵Таму цяпер вы разам з Сінэдрыёнам дайце знаць тысячніку, каб заўтра прывёў яго да вас, як быццам вы хочаце дакладней даведацца пра яго справу. А мы гатовыя забіць яго, перш чым ён наблізіцца».

¹⁶Калі пра гэты подступ пачуў сын Паўлавай сястры, ён прыйшоў у крэпасць і паведаміў пра гэта Паўлу. ¹⁷Тады Павел паклікаў аднаго з сотнікаў і сказаў: «Завядзі гэтага юнака да тысячніка, бо ён мае яму штосьці сказаць». ¹⁸Той узяў яго, прывёў да тысячніка і сказаў: «Вязень Павел паклікаў мяне і папрасіў прывесці да цябе гэтага юнака, бо ён мае табе штосьці сказаць». ¹⁹Тысячнік узяў яго за руку, адвёў убок і спытаўся: «Што ты маеш сказаць мне?» ²⁰Ён адказаў: «Юдэі змовіліся прасіць цябе, каб заўтра ты прывёў Паўла ў Сінэдрыён, быццам бы яны хочуць дакладней даведацца пра яго. ²¹Але не слухайся іх, таму што больш за сорок чалавек затаіліся супраць яго. Яны пакляліся ні есці, ні піць, пакуль не заб'юць яго. Яны ўжо нападгатовы і чакаюць твайго распараджэння».

Паўла адпраўляюць у Цэзарэю

²²Тады тысячнік адпусціў юнака, сказаўшы: «Нікому не кажы, што ты раскажаў мне гэта». ²³І, паклікаўшы двух сотнікаў, сказаў: «Падрыхтуйце мне на трэцюю гадзіну ночы дзвесце жаўнераў, семдзсят коннікаў і дзвесце стральцоў, каб выршыць у Цэзарэю». ²⁴Падрыхтуйце таксама жывёл, каб пасадзіць Паўла і адвезці яго бяспечна да намесніка Фелікса». ²⁵Напісаў таксама ліст такога зместу: ²⁶«Клаўдзій Лізіій вітае высокашаноўнага намесніка Фелікса. ²⁷Юдэі схопілі гэтага чалавека і хацелі забіць яго, але, калі я даведаўся, што ён рымскі грамадзянін, умяшаўся са сваімі жаўнерамі і ўратаваў яго. ²⁸Жадаючы даведацца, з якой прычыны яго абвінавачваюць, я прывёў яго ў іхні Сінэдрыён ²⁹і ўбачыў, што яго вінавацяць у спрэчных пытаннях іхняга Закону і што няма на ім ніякай віны, якая заслугоўвае смерці або кайданаў. ³⁰А калі мне данеслі, што юдэі ўчынілі змову супраць гэтага чалавека, я адразу паслаў яго да цябе, загадаўшы таксама абвінаваўцам выступіць супраць яго перад табою».

³¹Тады жаўнеры на ягоны загад узялі Паўла і павялі ноччу ў Антыпатрыс. ³²Назаўтра, пакінуўшы коннікаў ісці з ім, вярнуліся ў крэпасць. ³³Тыя ж, прыйшоўшы ў Цэзарэю, перадалі намесніку ліст і паставілі перад ім Паўла. ³⁴Прачытаўшы ліст, той спытаўся, з якой ён правінцыі. Даведаўшыся, што ён з Цыліцыі, сказаў: ³⁵«Я выслухаю цябе, калі прыйдуць твае абвінаваўцы». І загадаў трымаць яго пад вартаю ў прэторыі Ірада.

Судовы працэс перад намеснікам Феліксам

24 ¹Праз пяць дзён прыйшоў першасвятар Ананія з некаторымі старэйшынамі і нейкім прамоўцам Тэртулам, якія перад намеснікам скардзіліся на Паўла. ²Калі ж яго паклікалі, Тэртул пачаў абвінавачваць, кажучы: «Дзякуючы табе мы дасягнулі вялікага спакою і для народу гэтага добрыя рэчы сталіся праз тваю абачлівасць. ³Мы заўсёды і ўсюды прызнаём гэта, дастойны Фелікс, з усёй удзячнасцю. ⁴Але каб занадта не турбаваць цябе, прашу: будзь ласкавы коратка выслухаць нас. ⁵Мы пераканаліся, што гэты чалавек — гэта зараза, і што ён выклікае неспакой сярод усіх юдэяў ва ўсім свеце і з’яўляецца правадыром секты назарэяў. ⁶Ён асмеліўся нават зняважыць святыню, і мы схапілі яго. ⁽⁷⁾ ⁸Ты можаш сам распытацца і даведацца ад яго пра ўсё, у чым мы яго вінавацім». ⁹Юдэі таксама згодна пацвердзілі, што гэта так.

Апалогія Паўла

¹⁰Тады намеснік даў слова Паўлу, і той сказаў: «Ведаю, што шмат гадоў ты з’яўляешся суддзёю гэтага народу, таму я буду смела бараніцца. ¹¹Ты можаш даведацца, што не больш за дванаццаць дзён таму я прыйшоў у Ерузалем пакланіцца Богу. ¹²Ні ў святыні, ні ў сінагогах, ні ў горадзе яны не чулі, каб я спрачаўся з кім-небудзь ці падбухторваў натоўп. ¹³Таму не могуць даказаць табе таго, у чым цяпер абвінавачваюць мяне. ¹⁴Але прызнаюся табе, што згодна са шляхам, які яны называюць сектай, я служу Богу айцоў, верачы ва ўсё, што напісана ў Законе і ў Прарокаў, ¹⁵і маючы надзею на Бога, што будзе ўваскрашэнне як справядлівых, так і несправядлівых, чаго яны і самі чакаюць. ¹⁶Таму я таксама руплюся, каб заўсёды мець бездакорнае сумленне перад Богам і людзьмі. ¹⁷Пасля многіх гадоў я прыйшоў, каб падаць майму народу міласціну і прынашэнні. ¹⁸За гэтым знайшлі мяне ў святыні, калі я ачышчаўся, без натоўпу і шуму, ¹⁹нейкія юдэі з Азіі, якім трэба было б з’явіцца перад табою і абвінавачваць мяне, калі штосьці маюць супраць. ²⁰Няхай гэтыя людзі самі скажуць, ці знайшлі ўва мне якое беззаконне, калі я стаяў перад Сінэдрыёнам. ²¹Хіба толькі тое, што я выкрыкнуў, стоячы сярод іх: “За ўваскрашэнне памерлых я сёння на судзе перад вамі!”».

²²Выслухайшы гэта, Фелікс адклаў іх справу, бо дакладна быў знаёмы з тым, што датычыла іх шляху, сказаўшы: «Калі прыбудзе тысячнік Лізіі, разгледжу вашу справу». ²³А сотніку загадаў пільнаваць Паўла, пакідаючы, аднак, яму пэўную свабоду і не забараняючы нікому з яго блізкіх прыслугоўваць яму.

Павел перад Феліксам і Друзілай

²⁴Праз некалькі дзён Фелікс прыйшоў са сваёй жонкай Друзілай, якая была юдэйкай, паклікаў Паўла і слухаў яго пра веру ў Езуса Хрыста. ²⁵А паколькі ён расказваў пра справядлівасць, стрыманасць і будучы суд, Фелікс, напоўнены страхам, сказаў: «Цяпер ідзі, у адпаведны час паклічу цябе». ²⁶Ён таксама спадзяваўся, што Павел дасць яму грошай, таму часта клікаў яго і размаўляў з ім.

²⁷Але праз два гады на месца Фелікса прыбыў Порцый Фэст. Каб дагадзіць юдэям, Фелікс пакінуў Паўла ў зняволенні.

Павел перад Фэстам. Зварот да цэзара

25 ¹Фэст, прыбыўшы ў сваю правінцыю, праз тры дні адбыў з Цэзарэі ў Ерузалем. ²Тады першасвятары і ўплывовыя юдэі паскардзіліся яму на Паўла і прасілі яго ³зрабіць ласку і прыслаць Паўла ў Ерузалем, бо задумвалі забіць яго ў дарозе. ⁴Але Фэст адказаў, што Паўла сцерагуць у Цэзарэі, і ён сам неўзабаве туды адправіцца. ⁵«Тыя з вас, хто можа, — сказаў ён, — няхай пойдучь разам са мною і, калі ёсць штосьці заганнае ў гэтым чалавеку, няхай абвінавацяць яго». ⁶Прабыўшы ў іх не больш за восем або дзесяць дзён, ён вярнуўся ў Цэзарэю. На другі дзень сеў на судовы пасад і загадаў прывесці Паўла. ⁷Калі прывялі, вакол яго сталі юдэі, што прыйшлі з Ерузалема, і выказвалі супраць яго шмат цяжкіх абвінавачванняў, якіх не маглі даказаць. ⁸Павел у сваё апраўданне сказаў: «Я ні ў чым не правініўся ні супраць юдэйскага Закону, ні супраць святыні, ні супраць цэзара». ⁹Тады Фэст, жадаючы дагадзіць юдэям, адказаў Паўлу: «Хочаш ісці ў Ерузалем і там стаць перад судом у гэтых справах?» ¹⁰Павел адказаў: «Я стаю перад судом цэзара, дзе мяне і належыць судзіць. Я не пакрыўдзіў юдэяў нічым, і ты добра ведаеш гэта. ¹¹Калі я ўчыніў злачынства і зрабіў штосьці вартае смерці, я не адмаўляюся памерці. Але калі няма нічога, у чым яны вінавацяць мяне, то ніхто не можа выдаць мяне ім. Я звяртаюся да цэзара!» ¹²Тады Фэст, пагаварыўшы з радаю, адказаў: «Ты звярнуўся да цэзара, да цэзара і пойдзеш».

Павел перад Ірадам Агрыпам II і Бэрэнікай

¹³Праз некалькі дзён кароль Агрыпа і Бэрэніка прыбылі ў Цэзарэю прывітаць Фэста. ¹⁴Паколькі яны прабылі там шмат дзён, Фэст растлумачыў справу Паўла каралю, кажучы: «Фелікс пакінуў у вязніцы аднаго чалавека. ¹⁵Калі я быў у Ерузалеме, першасвятары і старэйшыны Ізраэля падалі супраць яго скаргу, патрабуючы асуджэння. ¹⁶Я адказаў ім, што рымляне не маюць

звычайна асуджаць каго-небудзь на смерць, пакуль абвінавачаны не стане перад абвінаваўцамі і не атрымае магчымасці бараніцца ад закідаў. ¹⁷Калі яны прыйшлі сюды, то я не марудзіў, але ў наступны дзень распачаў судовы працэс і загадаў прывесці таго чалавека. ¹⁸Абвінаваўцы сталі вакол яго, але не падалі ніякага абвінавачвання ў тых злачынствах, якія я падазраваў. ¹⁹Яны спрачаліся з ім пра іх вераванні і пра нейкага памерлага Езуса, пра якога Павел сцвярджае, што Ён жывы. ²⁰Не ведаючы, як вырашаць такія справы, я спытаўся ў яго, ці не хоча ён пайсці ў Ерузалем і там судзіцца за гэта. ²¹Калі ж Павел пажадаў застацца пад вартаю, пакуль яго справу не разгледзіць цэзар, я загадаў сцерагчы яго, пакуль не адпраўлю да цэзара». ²²Агрыпа сказаў Фэсту: «Я хацеў бы паслухаць гэтага чалавека». «Заўтра, — сказаў той, — ты пачуеш яго».

²³Назаўтра Агрыпа і Бэрэніка прыйшлі з усёй пампезнасцю і ўвайшлі ў судовую залу з тысячнікамі і гарадской знаццю. На загад Фэста прывялі Паўла. ²⁴Фэст сказаў: «Кароль Агрыпа і ўсе прысутныя з намі мужы, вы бачыце таго, супраць каго ўвесь народ юдэйскі выступіў перада мною ў Ерузалеме і тут з воклічамі, што ён не павінен больш жыць. ²⁵Але я пераканаўся, што ён не зробіў нічога вартага смерці, а паколькі ён сам звяртаўся да цэзара, я вырашыў паслаць да яго. ²⁶Я не маю нічога канкрэтнага, каб напісаць пра яго гаспадару. Таму я прывёў яго да вас, асабліва да цябе, кароль Агрыпа, каб пасля гэтага разбіральніцтва мне было што напісаць. ²⁷Бо мне здаецца неразважным паслаць вязня, не падаўшы абвінавачанняў супраць яго».

Прамова Паўла перад Агрыпам і Бэрэнікай

26 ¹Агрыпа сказаў Паўлу: «Табе дазволена гаварыць за самога сябе». Тады Павел працягнуў руку і прамовіў у сваю абарону: ²«Кароль Агрыпа, я лічу сябе шчаслівым, што сёння павінен абараняцца перад табою ад усяго, у чым мяне вінавацяць юдзі. ³Ты найбольш ведаеш усе юдэйскія звычаі і спрэчныя пытанні. Таму прашу велікадушна выслухаць мяне. ⁴Жыццё маё з маладосці, якое ад пачатку праходзіла ў Ерузалеме сярод майго народу, ведаюць усе юдзі. ⁵Яны ведаюць мяне здаўна і могуць засведчыць, што я жыў як фарысей паводле самай строгай плыні нашай рэлігіі. ⁶А цяпер я стаю перад судом за надзею на абяцанне, якое Бог даў айцам нашым, ⁷а яго спаўнення чакаюць нашыя дванаццаць пакаленняў, днём і ноччу няспынна служачы Богу. За гэтую надзею, кароль, юдзі вінавацяць мяне! ⁸Чаму вы лічыце неверагодным, што Бог уваскрашае памерлых?

⁹Я таксама лічыў, што павінен шмат зрабіць супраць імені Езуса з Назарэта. ¹⁰Я гэта і рабіў у Ерузалеме. Атрымаўшы ўладу ад першасвятароў, я многіх

святых кінуў у вязніцу. Калі іх забівалі, даваў згоду. ¹¹Часта па ўсіх сінагогах я караў іх і прымушаў блюзнерыць, а будучы раз'юшаным на іх, пераследаваў нават у чужых гарадах.

Другое сведчанне Паўла пра сваё пакліканне

¹²Калі дзеля гэтага я ішоў у Дамаск з уладай і даручэннем ад першасвятароў, ¹³апоўдні я ўбачыў на дарозе, о кароль, святло з неба, ярчэйшае за святло сонца, якое асвятляла мяне і тых, хто ішоў разам са мною. ¹⁴Калі мы ўсе ўпалі на зямлю, я пачуў голас, які казаў мне па-габрэйску: “Саўл, Саўл, чаму ты пераследуеш Мяне? Цяжка табе ісці супраць ражна”. ¹⁵Я спытаўся: “Хто ты, Пане?” Ён адказаў: “Я Езус, якога ты пераследуеш. ¹⁶Але падыміся, устань на ногі свае, бо для таго Я з'явіўся табе, каб зрабіць цябе слугою і сведкам таго, што ты бачыў і што Я адкрыю табе. ¹⁷Я вызвалю цябе ад гэтага народу і ад язычнікаў, да якіх Я пасылаю цябе ¹⁸адкрыць ім вочы, каб яны павярнуліся ад цермы да святла і ад улады сатаны да Бога, каб праз веру ў Мяне атрымалі дараванне грахоў і спадчыну сярод асвятчаных”.

Місійная праца Паўла

¹⁹Таму, кароль Агрыпа, я не быў непаслухмяным нябеснаму бачанню, ²⁰але прапаведаваў спачатку жыхарам Дамаска і Ерузалема, а потым па ўсёй зямлі юдэйскай і язычнікам, каб яны каяліся і навярталіся да Бога, здзяйсняючы справы, што вынікаюць з пакаяння. ²¹За гэта юдэі схапілі мяне ў святыні і спрабавалі забіць. ²²Але, атрымаўшы дапамогу ад Бога, я аж да гэтага дня працягваю сведчыць малому і вялікаму. Я не кажу нічога, акрамя таго, што, па словах прарокаў і Майсея, павінна было адбыцца: ²³што Хрыстус павінен быў цярпець і абвясціць, як першы сярод уваскрослых, святло народу гэтаму і язычнікам».

Рэакцыя слухачоў

²⁴Калі ён так абараняўся, Фэст гучна сказаў: «Павел, ты ашалеў! Вялікая вучонасць даводзіць цябе да вар'яцтва». ²⁵Але Павел сказаў: «Я не шалею, дастойны Фэст, але абвясчаю словы праўдзівыя і прадуманыя. ²⁶Бо ведае пра гэта кароль, перад якім я смела кажу гэта. Я ўпэўнены, што нічога з гэтага не схавана ад яго, бо адбывалася не ў закутку. ²⁷Ці верыш ты, кароль Агрыпа, прарокам? Я ведаю, што верыш». ²⁸Агрыпа сказаў Паўлу: «Яшчэ крыху і пераканаеш мяне стаць хрысціянінам!» ²⁹Павел сказаў: «Я маліў бы Бога, каб калісьці не толькі ты, але і ўсе, хто сёння чуе мяне, сталі такімі, як я, акрамя гэтых кайданаў!»

³⁰Тады кароль і намеснік, а таксама Бэрэніка, і тыя, што сядзелі разам з імі, падняліся. ³¹Адышоўшы ўбок, яны гаварылі паміж сабою, кажучы: «Гэты чалавек не робіць нічога вартага смерці і кайданаў». ³²І сказаў Агрыпа Фэсту: «Можна было б вызваліць гэтага чалавека, калі б ён не звяртаўся да цэзара».

Дарога ў Рым

27 ¹Калі было вырашана, што мы паплывем у Італію, Паўла і некаторых іншых вязняў аддалі сотніку па імені Юлій з кагорты цэзара. ²Мы селі на адраміцкі карабель, які меў плыць каля азіяцкіх мясцін. З намі быў Арыстарх, македонец з Тэсалонікі. ³На другі дзень мы прысталі ў Сідоне. Юлій ставіўся да Паўла добрабычліва і дазволіў яму наведаць сяброў і скарыстаць з іх апекі. ⁴Адправіўшыся адтуль, мы прыбылі на Кіпр, бо дзьмулі супраціўныя вятры. ⁵Пераплыўшы мора каля Цыліцыі і Памфіліі, мы прыбылі ў Ліцыйскую Міру. ⁶Там сотнік знайшоў александрыйскі карабель, які плыў у Італію, і пасадзіў нас на яго. ⁷Плывучы паволі шмат дзён, мы з цяжкасцю дабраліся да ваколіцы Кнідаса. Паколькі вецер не пускаў нас далей, мы падплылі да Крыта насупраць Сальмона. ⁸А калі ледзьве мінулі яго, прыплылі да месца, якое завецца Добрыя Прыстані, непадалёк ад горада Ласая. ⁹Калі прайшло ўжо шмат часу і плаванне было небяспечным, а пост ужо скончыўся, Павел пачаў асцерагаць, ¹⁰ кажучы ім: «Мужы, я бачу што плаванне будзе цяжкім і з вялікай шкодаю не толькі для грузу і карабля, але і для нашага жыцця». ¹¹Але сотнік больш давяраў стырнавому і ўладальніку карабля, чым словам Паўла. ¹²Паколькі прыстань была непрыстасаваная для зімоўкі, большасць раіла адплысці адтуль, каб, калі можна, дабрацца да Фенікса і перазімаваць у гэтай крыцкай прыстані, адкрытай на паўднёва-заходнія і паўночна-заходнія вятры.

Бура на моры

¹³Калі ж падзьмуў паўднёвы вецер, яны, мяркуючы, што ўжо дасягнуць сваёй мэты, паднялі якары і паплылі ўзджоўж узбярэжжа Крыта. ¹⁴Але неўзабаве наляцеў з боку вострава ўраганны вецер, які называецца эўракілон. ¹⁵Карабель падхапіла так, што ён не мог працівіцца ветру, таму мы паддаліся і нас панесла. ¹⁶Падплыўшы да пэўнага вострава, які завецца Каўда, мы ледзьве ўтрымалі ратавальную лодку. ¹⁷Падняўшы яе, мы сталі выкарыстоўваць дапаможныя сродкі, каб абвязаць карабель. Баючыся наляцець на Сірт, мы спусцілі плаваючы якар, і так нас насіла. ¹⁸Паколькі бура пачала нас моцна гнаць, на другі дзень мы сталі выкідаць груз. ¹⁹А на трэці — сваімі рукамі

паскідалі з карабля аснастку. ²⁰Калі многа дзён не паказвалася ні сонца, ні зоркі, а моцная бура налягала, знікла ўсякая надзея на нашае выратаванне.

²¹Паколькі доўга не елі, Павел стаў сярод іх і сказаў: «Мужы, трэба было слухацца мяне і не адплываць з Крыта, тады мы абмінулі б гэтыя пакуты і страты. ²²Цяпер жа прашу вас бадзёрыцца, таму што ніводзін з вас не загіне, толькі карабель. ²³Бо сёння ўначы з’явіўся мне анёл Бога, якому належу і якому служу, ²⁴і сказаў: “Не бойся, Павел, бо табе трэба з’явіцца перад цэзарам, і вось, Бог падараваў табе ўсіх, хто плыве з табою”. ²⁵Таму бадзёрцеся, мужы, бо я веру Богу, што так станеца, як мне было сказана. ²⁶Нас павінна выкінуць на нейкі востраў».

²⁷На чатырнаццатую ноч, як мы блукалі па Адрыятыцы, каля поўначы маракі пачалі здагадвацца, што яны набліжаюцца да нейкай зямлі. ²⁸Калі памералі глыбіню, атрымалася дваццаць сажняў. Адплыўшы крыху далей, памералі зноў, атрымалася пятнаццаць сажняў. ²⁹Баючыся трапіць на камяністыя месцы, мы кінулі з кармы чатыры якары і маліліся, каб настаў дзень. ³⁰Калі ж маракі хацелі ўцячы з карабля і спусцілі лодку на мора, робячы выгляд, нібы хочуць закінуць якар з носа, ³¹Павел сказаў сотніку і жаўнерам: «Калі яны не застануцца на караблі, вы не зможаце ўратавацца». ³²Тады жаўнеры перарэзалі вяроўкі на лодцы, і яна ўпала.

³³Перад наступленнем дня Павел угаворваў усіх падсілкавацца, кажучы: «Сёння чатырнаццаты дзень вы чакаеце без ежы, не спажываючы нічога. ³⁴Таму прашу вас прыняць ежу, бо гэта для вашага ўратавання, таму што нікому з вас не ўпадзе волас з галавы». ³⁵Сказаўшы гэта, узяў хлеб і падзякаваў Богу перад усімі і, паламаўшы, стаў есці. ³⁶Тады ўсе падбадзёрыліся і таксама прынялі ежу. ³⁷Было ж нас усіх на караблі дзвесце семдзсят чалавек. ³⁸Наеўшыся, яны сталі аблягчаць карабель, выкідаючы збожжа ў мора.

Караблекрушэнне

³⁹Калі настаў дзень, яны не распазналі зямлі, але ўбачылі нейкі заліў з пясчаным берагам, куды вырашылі прыстаць з караблём. ⁴⁰Абрэзаўшы якары і пакінуўшы іх у моры, аслабілі вяроўкі стырна і, падняўшы пярэдні ветразь па ветры, скіраваліся да берага. ⁴¹Аднак натрапілі на мель і пасадзілі на ёй карабель. Нос карабля зарыўся і застаўся нерухомы, а карма пачала развальвацца пад напорам хваляў. ⁴²Жаўнеры вырашылі пазабіваць вязняў, каб ніхто, выплыўшы, не ўцёк. ⁴³Але сотнік, жадаючы ўратаваць Паўла, стрымаў іх ад гэтага і загадаў усім, хто ўмее плаваць, першымі выскачыць і выйсці на бераг. ⁴⁴Астатнія плылі, хто на дошках, хто на чым-небудзь з карабля. Такім чынам усе бяспечна дабраліся да берага.

Павел на Мальце

28 ¹Калі мы ўратаваліся, даведаліся, што востраў называецца Мальта.

²Мясцовыя жыхары былі да нас надзвычай ласкавыя. Быў дождж і холад, таму яны распалілі агонь і прынялі кожнага з нас. ³Калі Павел набіраў кучу галля і падкідаў у вогнішча, тады змяя выскачыла ад жару і ўчапілася яму за руку.

⁴Мясцовыя жыхары, убачыўшы звісаючую з рукі пачвару, казалі адзін аднаму: «Відаць, гэты чалавек — забойца, раз яму, уратаванаму з мора, багіня справядлівасці не дазваляе жыць». ⁵Але ён скінуў пачвару ў агонь і не зазнаў ніякай шкоды. ⁶Яны ж чакалі, што ён апухне або імгненна ўпадзе мёртвым. Але, калі доўга чакалі і ўбачылі, што нічога дрэннага з ім не адбылося, змянілі думку і казалі, што ён бог.

⁷Вакол гэтага месца знаходзіліся ўладанні правіцеля вострава па імені Публій. Ён прыняў нас і гасцінна частаваў тры дні. ⁸Бацька Публія ляжаў хворы на гарачку і дызентэрыю. Павел увайшоў да яго, памаліўся і, усклаўшы рукі, аздаравіў яго. ⁹Пасля гэтага іншыя на востраве, што мелі хваробы, таксама прыходзілі і атрымлівалі аздараўленне. ¹⁰Яны праявілі да нас вялікую пашану, а калі мы адплывалі, далі ўсё, што было патрэбна.

Далейшае падарожжа ў Рым

¹¹Праз тры месяцы мы адплылі на караблі, што зімаваў на гэтым востраве. Гэта быў александрыйскі карабель з выявай Дыяскураў. ¹²Прыплыўшы ў Сіракузы, мы заставаліся там тры дні. ¹³Адплыўшы адтуль, дабраліся да Рэгіі. А паколькі праз дзень падзьмуў паўднёвы вецер, мы на другі дзень прыбылі ў Путэолі. ¹⁴Там мы знайшлі братоў, і яны ўпрасілі нас пабыць у іх сем дзён. Так мы прыбылі ў Рым. ¹⁵А там, калі браты пачулі пра нас, выйшлі насустрач аж да Апіевага Форума і Трох Корчмаў. Убачыўшы братоў, Павел падзякаваў Богу і падбадзёрыўся.

У Рыме

¹⁶Калі мы прыйшлі ў Рым, Паўлу дазволілі жыць асобна з жаўнерам, які яго вартаваў. ¹⁷Праз тры дні Павел склікаў да сябе самых уплывовых юдэяў і, калі яны сышліся, сказаў ім: «Браты, я не зрабіў нічога супраць народу ці звычайў айцоў, аднак мяне як вязня з Ерузалема перадалі ў рукі рымлянаў. ¹⁸Яны дапыталі мяне і хацелі адпусціць, бо ў мяне не было ніякай смяротнай віны.

¹⁹Калі юдэі пярэчылі гэтаму, я вымушаны быў звярнуцца да цэзара, але не для таго, каб у нечым вінаваціць свой народ. ²⁰Таму я паклікаў вас, каб пабачыцца і паразмаўляць з вамі, бо за надзею Ізраэля я закаваны ў гэтыя

кайданы». ²¹ Яны сказалі яму: «Мы не атрымоўвалі пра цябе лістоў з Юдэі, і ніводзін з братоў не прыйшоў і не абвясціў ці сказаў пра цябе нічога дрэннага.

²² Але мы хочам пачуць ад цябе, што ты думаеш, бо нам вядома пра гэтую секту, таму што паўсюль выступаюць супраць яе».

²³ Прызначыўшы яму дзень, прыйшлі да яго многія на гасціну. Ён з ранку аж да вечара расказваў ім і сведчыў пра Божае Валадарства, і пераконваў іх пра Езуса на падставе Закона Майсея і Прарокаў. ²⁴ Адных пераконвала сказанае, а другія не верылі. ²⁵ Будучы нязгоднымі адзін з адным, яны пачалі адыходзіць, калі Павел сказаў адну рэч: «Добра Дух Святы сказаў айцам нашым праз прарока Ісаю:

²⁶ «Пайдзі да народу гэтага і скажы:

*Вушамі слухаеце і не разумеете,
вачыма глядзіце і не бачыце.*

²⁷ *Зачарсцвела сэрца народу гэтага,*

вушамі ледзь чуюць

і вочы свае заплюшчылі,

і вушамі не пачулі,

і сэрцам не зразумелі,

і не навярнуліся,

каб Я іх аздаравіў».

²⁸ Няхай будзе вядома вам, што да язычнікаў было скіравана гэтае Божае збаўленне, і яны пачуюць!» ⁽²⁹⁾

³⁰ Жыў Павел цэлыя два гады ў нанятым ім доме і прымаў усіх, хто прыходзіў да яго, ³¹ прапаведуючы Божае Валадарства і навучаючы пра Пана Езуса Хрыста без перашкодаў і з усёй адвагаю.